Strategia Rozwoju Gminy Poświętne

na lata 2025-2030

Poświętne, 2025-2026

Opracowanie:

Centrum Wspierania Rozwoju Lokalnego

Grzegorz Grabowski

Spis treści

1. WPROWADZENIE 5

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY 7

3. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY POŚWIĘTNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM 16

3.1. Wizja rozwoju gminy Poświętne do 2030 roku 16

3.2. Obszary strategicznego rozwoju gminy Poświętne na lata 2025 – 2030 17

4. KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OBSZARÓW STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY POŚWIĘTNE 21

4.1. Obszar społeczny 21

4.2. Obszar gospodarczy 24

4.3. Obszar przestrzenno – środowiskowy 25

5. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA 28

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY GMINY POŚWIĘTNE 33

7. KIERUNKI INTERWENCJI, USTALENIA ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ 47

7.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu 48

7.1.1. Ogólne zasady i postulaty w zakresie ochrony przyrody 49

7.1.2. Zasady w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego 50

7.1.3. Zasady w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego 51

7.1.4. Zasady w zakresie ochrony powierzchni ziemi 52

7.1.5. Zasady w zakresie ochrony zasobów wód i ich jakości 52

7.1.6. Zasady w zakresie ochrony akustycznej 54

7.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 54

7.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej 55

7.3.1. Sieć osadnicza 55

7.3.2. Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej 56

7.3.3. Rozwój terenów usługowych (publicznych i komercyjnych) 58

7.3.4. Rozwój terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych 59

7.3.5. Tereny otwarte – rolne, leśne i zieleni nieurządzonej 59

7.3.6. Rekreacja i turystyka 60

7.4. **Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dz. U. Z 2023 r. Poz. 977, 1506, 1597 i 1688)** 61

7.5. **Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego** 61

7.6. **Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.** 62

7.6.1. **Infrastruktura komunikacyjna** 62

7.6.2. ***Infrastruktura techniczna*** 63

7.6.3. ***Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna*** 65

7.7. **Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW** 66

7.8. **Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko** 66

7.9. **Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej** 67

7.10. **Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji** 69

8. **OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)** 70

8.1. **Obszar strategicznej interwencji (osi) w strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+** 70

8.2. **Obszar strategicznej interwencji gminy Poświętne** 73

9. **SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH** 74

9.1. **System wdrażania** 74

9.1.1. **Podmioty zaangażowane w monitorowanie i wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy** 74

9.1.2. **Procedura monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030** 77

9.1.3. **Procedura aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030** 78

9.1.4. **Procedura prowadzenia polityki informacyjnej Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030** 78

9.2. **EWALUACJA EX-ANTE** 79

9.3. **Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych** 79

10. **RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA** 80

Spis tabel 83

Spis rysunków 83

1. WPROWADZENIE

Prace nad strategią odbywały się w oparciu o uchwałę nr LVI/398/2023 Rady Gminy Poświętne z dnia 30 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Za koordynację prac nad Strategią Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030 odpowiedzialny był zespół Centrum Wspierania Rozwoju Lokalnego Grzegorz Grabowski. W procesie strategicznym wykorzystano komplementarne metody analityczne, eksperckie i partycypacyjne.

Proces prac strategicznych podzielony został na trzy etapy:

Etap I – diagnostyczny: przeprowadzenie procesu diagnostycznego obrazującego kondycję gminy Poświętne w ujęciu społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Na tym etapie przeprowadzono ogólnodostępne warsztaty diagnostyczne. Przeprowadzono także ankietę diagnostyczną. Mieszkańcy wypełniali ją on-line oraz w formie papierowej. Przeprowadzono też ankietę wśród radnych.

Etap II – wizyjny: określenie głównej aspiracji rozwojowej gminy Poświętne oraz postawienie w trzech obszarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym - celów strategicznych oraz operacyjnych, jak również wskazanie propozycji kierunków działań. W ramach prac zrealizowano warsztat rozwojowy. Opracowano także ankietę umożliwiającą składanie propozycji konkretnych przedsięwzięć, które zdaniem mieszkańców powinny znaleźć się w części rozwojowej strategii.

Etap III – operacjonalizacja strategii: koncentracja na uporządkowaniu propozycji zadań/projektów do realizacji w ramach opracowywanej Strategii oraz doprecyzowanie brzmienia postawionych w etapie II celów.

Strategia Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030 jest efektem wspólnej dyskusji podjętej przez reprezentantów różnych środowisk nad strategicznymi kierunkami rozwoju gminy na najbliższe lata. Wspólne prace nad zapisem Strategii zapewniają w pełni partycypacyjny aspekt opracowywania niniejszego dokumentu.

Istotnym uwarunkowaniem prac nad strategią, były zmiany w systemie zarządzania rozwojem gminy, wprowadzone ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1688).

Struktura dokumentu Strategii

Zawartość Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030 uwzględnia wymaganiaokreślone w obowiązujących przepisach prawa a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego.
W dokumencie można wyróżnić 5 głównych części nawiązujących do przebiegu opracowania Strategii.

Część diagnostyczna: obejmuje rozdział „Wnioski z diagnozy" zawierający prezentację kluczowych wyzwań (problemów strategicznych), jakie obecnie stoją przed gminą w ujęciu społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Integralnym elementem dla części diagnostycznej jest Załącznik nr 1 zawierający rozszerzenie wniosków diagnostycznych o wyniki analiz danych statystycznych oraz wnioski z badań jakościowych i spotkań z mieszkańcami.

Część strategiczna: przedstawia wizję rozwoju Gminy do 2030 roku wraz z opisem trzech podstawowych sfer strategicznego rozwoju: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-środowiskowej.

Część operacyjna: zawiera plany działań dla Gminy do 2030 roku w podziale na cele strategiczne, cele operacyjne oraz proponowane kierunki działań. Plany działań są przedstawione dla każdej z trzech sfer rozwoju gminy.

Część przestrzenna: zawierająca model funkcjonalno-przestrzenny gminy oraz wytyczne w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Poświętne.

Część wdrożeniowa: zawiera kluczowe kwestie dotyczące wdrażania założeń strategicznych oraz prowadzenia działań monitorujących wdrażanie strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych. Zawiera także, ramy finansowe na poziomie wdrażania kierunków działań w ujęciu celów operacyjnych.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Podstawowe dla strategicznego rozwoju Gminy Poświętne wnioski diagnostyczne zaprezentowano w niniejszym rozdziale w postaci kluczowych wyzwań i barier.

Podzielono je na trzy części: zagadnienia społeczne, gospodarcze i przestrzenne, jakie stoją przed gminą Poświętne i mają istotny wpływ na dalszy rozwój gminy.
Wyzwania te zostały wypracowane w ramach warsztatów strategicznych.
Komplementarnym elementem „Wniosków z diagnozy" jest Załącznik nr 1 do Strategii, gdzie zaprezentowano szerzej wyniki diagnostyczne obejmujące:

- dane liczbowe (tzw. wnioski ilościowe),
- opisy jakościowe stanowiące wnioski z wywiadów grupowych i spotkań z mieszkańcami.
- Prezentując wnioski o charakterze ilościowym kierowano się następującymi zasadami:
- prezentacja danych i wskaźników w ujęciu dynamicznym,
- analiza danych zastanych przeprowadzona w oparciu o ogólnodostępne dane (m.in. GUS BDL, OKE, PKW).

Z uwagi na objętość opracowania umieszczono go na końcu dokumentu Strategii - w Załączniku nr 1.

Uwarunkowania

Przedstawiając wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy Poświętne, brano pod uwagę dane statystyczne oraz informacje zebrane podczas badań społecznych. Zebrane wnioski wskazują zarówno na problemy występujące w gminie, bariery ograniczające jej rozwój jak i pokazują możliwe sposoby ograniczenia ich wpływu na życie mieszkańców. Wynikające z diagnozy zjawiska starano się wpisać w jeden z obszarów funkcjonowania gminy, wymienionych w ustawie o samorządzie gminnym, czyli obszaru: społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Należy pamiętać, że są one bardzo mocno ze sobą powiązane i choć wpisane w jeden obszar to źródło ich powstania może znajdować się w innym obszarze i oddziaływać może na zjawiska w kolejnym.

- Część rozwojowa strategii, która zawiera propozycję rozwiązania problemów,

ograniczenia barier rozwojowych obejmuje działania na lata 2025-2030. Tak określona perspektywa czasowa powoduje, że nie wszystkie problemy zarysowane we wnioskach z diagnozy będą rozwiązane i zostaną zaprezentowane propozycje rozwiązań.

- Ważnym i nowym elementem dokumentu strategii jest jej część przestrzenna zawierająca model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Należy podkreślić, że dokumenty planistyczne opracowywane w przyszłości w gminie mają uwzględniać zapisy strategii, która dla nich ma być dokumentem nadrzędnym.

OBSZAR SPOŁECZNY

Demografia

- Dane statystyczne (wzrost współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi) wskazują na wzrost liczby osób w wieku senioralnym. Również wyniki badań społecznych (ankietowych i warsztatowych) wskazują, że mieszkańcy zauważają wpływ tego faktu na funkcjonowanie społeczności gminy. Także prognoza demograficzna wskazuje na wzrost tej grupy mieszkańców a w niej znaczny wzrost mieszkańców w wieku powyżej 80 roku życia.
- W gminie występuje ujemny przyrost naturalny. Wynika on z jednej strony ze spadku liczby urodzin, a z drugiej wzrost liczby zgonów w latach 2021-2022, który w jakimś stopniu mógł być związany z epidemią COVID. Spadek liczby urodzin to trend dotyczący całego kraju, związany z wieloma aspektami. Wpływ na jego zmianę władze gminy mają znikomy.
- Wzrost liczby mieszkańców spowodowany był migracją.
- W części sołectw mieszkańców przybyło Nadbiel, Trzcinka Krubki-górki, Poświętne, Cygów a w części nastąpił ich ubytek Międzyleś.
- W badanym okresie 2019-2023 niepokojące jest zmniejszanie liczby osób w wieku 20-34 lat, czyli w rozrodczym okresie życia kobiety. Jest to jeden z czynników prognozowanej malejącej liczby urodzeń.
- W odróżnieniu od spadku liczby mieszkańców w wieku 20-34 lata wzrosła liczba

mieszkańców w wieku 45-54 lata. Może to świadczyć o tym, że młodzi ludzie wyprowadzają się z gminy na studia, aby rozpocząć drogę zawodową w dużym mieście, ale po jakimś czasie wracają. Wpływ na to zjawisko ma także powstawanie nowych miejsc pracy w gminie w sektorze gospodarczym.

- W prognozie demograficznej zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców dzięki migracji. Szczególnie widoczny w grupie osób w wieku produkcyjnym.
- Trudna do uwzględnienia na funkcjonowanie gminy i zaspokojenie usług komunalnych jest duża liczba mieszkańców tymczasowych, właścicieli działek rekreacyjnych. Informacje o liczbie osób płacących podatek od nieruchomości, czy też liczbie osób składających deklaracje odpadowe, nie świadczą o fakcie przebywania na terenie gminy i konieczności uwzględniania ich w procesie dostarczania usług publicznych.

Edukacja i wychowanie.

▪Zwiększa się udział dzieci korzystających z opieki żłobkowej w ogólnej liczbie dzieci w wieku 1-3 lata, z powodu zmniejszenia się ogólnej liczby dzieci. Przy ocenie zapotrzebowania na miejsca w żłobku należy wziąć pod uwagę liczny udział rodzin wielopokoleniowych, w których osoby starsze opiekują się dziećmi. Przy ocenie problemu i podejmowania prób jego rozwiązania należy uwzględnić nowe rozwiązanie systemowe jakim jest „babciowe".

▪Zadowalająca liczba dzieci, którym zapewnia się przedszkola. Właściwie każde dziecko w wieku przedszkolnym może skorzystać z oferty w przedszkolu lub oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

▪Zadowalający poziom nauczania w szkołach podstawowych pomimo widocznych różnic w różnych szkołach.

▪Zmniejszająca się liczba dzieci w wieku szkolnym. Wpłynie to na finansowanie oświaty w gminie, z tego powodu, że wysokość subwencji oświatowej wpływającej do budżetu gminy jest związana z liczbą dzieci w szkołach. Gmina w znacznym stopniu dofinansowuje system oświaty z własnych środków finansowych. W tym przypadku należy uwzględniać zmiany w systemie finansowania samorządów, a w tym także oświaty.

▪Ze zmniejszeniem się liczby dzieci w wieku szkolnym związany jest też problem utrzymania funkcjonowania obecnej sieci placówek publicznych. To na pewno wyzwanie do gminnej polityki oświatowej, w znacznej części uzależnionej od polityki oświatowej państwa.

▪ Niewystarczające wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży.

▪Wymagająca dalszej modernizacji infrastruktura szkolna.

▪Brak form edukacji ekologicznej.

Pomoc społeczna

▪Oceniając pomoc społeczną, należy rozróżnić dwa aspekty. Pierwszy to dane OPS w oparciu o prowadzoną przez instytucje sprawozdawczość. Należy pamiętać, że udzielenie pomocy jest związane z decyzjami administracyjnymi, łatwymi do oceny i pracą socjalną – trudna do statystycznego opisu.

▪Stale się zmniejsza liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Najwięcej osób korzysta z pomocy społecznej z przyczyny ubóstwa. Natomiast w badaniach społecznych nie wskazano zagrożenia ubóstwem jako ważne.

▪Badania społeczne wskazały na ważność zagrożenia spowodowanego alkoholizmem i konsekwencjami zdrowotnymi i społecznymi związanymi z nadmiernym spożywaniem alkoholu. Natomiast badania statystyczne wskazują, że liczba osób, które korzystają z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu uległa zmniejszeniu.

Zdrowie

▪Dostęp do usług ochrony zdrowia to problem systemowy, a jego rozwiązanie nie leży w kompetencji samorządu gminnego. Jednak jest to problem poważnie dotykający mieszkańców gminy. Badania społeczne wskazują, że poziom Podstawowej Opieki Zdrowotnej jest na zadowalającym poziomie.

▪ Zdrowie psychiczne mieszkańców powinno być w centrum uwagi na najbliższe lata. Pojawiają się problemy psychiczne związane z byciem on-line, „koniecznością” bycia w mediach społecznościowych – wszechobecny hejt w Internecie, który dotyka codziennie. Jednym

z największych problemów profilaktyki i zdrowia psychicznego są braki kadrowe (problem ogólnopolski) - brakuje specjalistów: psychologów, psychiatrów. Ważna jest potrzeba rozwoju profilaktyki zdrowia psychicznego.

Zapewnianie wolnego czasu i aktywność społeczna

- W badaniach społecznych szczególnie wskazywano na brak nowoczesnej infrastruktury kulturalnej. Jej brak determinuje ocenę tego aspektu funkcjonowania gminy.
- W badaniach społecznych wskazywano na brak infrastruktury w sołectwach, które mogłyby służyć do integracji sąsiedzkiej, budowania aktywności mieszkańców, za niezadowalającą uznano infrastrukturę rekreacyjną.
- Wskazano na niewystarczającą liczbę organizowanych imprez rozrywkowych o różnym charakterze.
- Nisko oceniono ofertę zajęć sportowych dla wszystkich grup mieszkańców.
- Oferta czasu wolnego dla młodzieży jest nisko oceniana w badaniach społecznych. Młodzi ludzie chcą miejsc, gdzie będą mogli się spotykać, niekoniecznie korzystać z dostępnej oferty, ale po prostu „być" w danej przestrzeni i zajmować się „swoimi rzeczami", spędzać czas z przyjaciółmi.
- Podobną potrzebę wskazywali seniorzy. Oferta Klubów Seniora jest sformalizowana – określony program zajęć, wyznaczone godziny, a chcieliby się spotykać w sposób nieformalny.
- Aktywność społeczna skupia się wokół Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Straży Pożarnych.
- Niski poziom współpracy gminy z organizacjami społecznymi wynikający z programu współpracy samorządu z nimi.

Bezpieczeństwo publiczne

- Badania społeczne wskazują, że mieszkańcy uważają gminę za miejsce bezpieczne.

- Najważniejszym problemem dla mieszkańców, wskazywanym podczas warsztatów diagnostycznych bezpieczeństwo komunikacyjne (niewystarczająca liczba chodników, braki w oświetleniu dróg).
- W planowaniu rozwoju gminy należy wzmocnić działania wynikające z nowego podejścia do ochrony ludności i obrony cywilnej.

OBSZAR GOSPODARCZY

Rynek pracy

- Zmniejsza się liczba osób bezrobotnych, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Zmniejsza się także liczba osób trwale bezrobotnych. Powoduje to zmniejszanie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz niskim zagrożeniem biedą wskazywanym w badaniach społecznych.
- Badania społeczne wskazują na małą liczbę atrakcyjnych, dobrze płatnych miejsc pracy i możliwość satysfakcjonującego zatrudnienia.
- Dużo osób pracuje poza gminą – w Warszawie i miejskich gminach powiatu wołomińskiego. Ważnym problemem jest dostępność komunikacyjna i konieczność zapewnienia połączeń komunikacyjnych umożliwiających dotarcie do linii komunikacji kolejowej.
- Brak wykwalifikowanych pracowników ogranicza rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy.

Działalność gospodarcza

- Systematycznie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie. W ostatnich latach więcej osób rejestrowało działalność gospodarczą niż je likwidowało.
- Dominującą formą działalności gospodarczej jest prowadzenie jej przez osoby fizyczne.
- W ostatnich latach szczególnie mocno rozwinął się sektor budownictwa. Aktualnie z tego sektora jest najwięcej przedsiębiorstw.
- Biorąc pod uwagę wielkość podmiotu gospodarczego to w gminie dominują przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników.
- Brak poparcia dla działalności gospodarczej negatywnie oddziałującej na środowisko.
- Zmniejszająca się liczba gospodarstw rolnych.

Relacje biznes – otoczenie

▪Niskie zaangażowanie pracodawców w pozyskiwaniu przyszłych pracowników.

▪Według mieszkańców współpraca Gminy z przedsiębiorcami, jest zadowalająca.

▪Wsparcie mikroprzedsiębiorstw jest obszarem, który zdaniem mieszkańców, może wpłynąć na rozwój gospodarczy.

Turystyka

▪W wielu wypowiedziach w badaniach społecznych wskazywano na wykorzystanie potencjału środowiskowego do rozwoju turystyki jako działalności gospodarczej dającej rozwój gminy.

▪Wskazywano na możliwość budowania turystyki aktywnej w oparciu o tereny dolin rzecznych a także sieć szlaków rowerowych. Mieszkańcy widzą ten potencjał, ale wskazują na duże braki w infrastrukturze turystycznej i okołoturystycznej. Rozwój takiej infrastruktury oprócz poszerzania oferty turystycznej może być wykorzystywany rekreacyjnie przez mieszkańców.

▪Wskazywano na brak lokalnych centrów aktywności fizycznej.

▪Kolejny obszar działalności turystycznej to rozwój agroturystyki w powiązaniu o gospodarstwa agroturystyczne.

▪Z rozwojem turystyki jest powiązana sieć usług gastronomicznych i handlowych, którą mieszkańcy uznali za niezadowalającą.

OBSZAR PRZESTRZENNY

Zagospodarowanie przestrzeni

▪Rozwój gminy determinują dwa postulaty wynikające z badań społecznych. Pierwszy to zachowanie dziedzictwa środowiskowego, cennych obszarów przyrodniczych z walorami takimi jak cisza, spokój. Drugi to rozwój gospodarczy, tworzenie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy.

▪W gminie nie ma jednego dominującego ośrodka przewyższającego pozostałe pod względem liczby mieszkańców.

▪Znaczna ilość wielorodzinnych gospodarstw domowych.

▪Migracja do gminy.

▪Rozwój sektora gospodarczego.

▪Gmina staje się atrakcyjnym miejscem zamieszkania ze względu na swoje walory środowiskowe, brak przemysłu.

▪W gminie nie ma budownictwa wielomieszkaniowego. Nie jest ono akceptowane przez mieszkańców

▪Przez gminę nie przebiegają drogi krajowe, co ogranicza jej potencjał inwestycyjny. Jednocześnie stanowi atrakcyjną ofertę jako miejsce przyjazne do zamieszkania.

▪Zaobserwowany duży wzrost wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Jakość krajobrazu

▪Uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem estetyki i ładu krajobrazu.

▪Gmina charakteryzuje się wysoką jakością krajobrazu, który może być atrakcyjny dla turystów.

▪Stworzenie warunków do zbudowania w Poświętnem centrum administracyjno-kulturowego.

Środowisko i klimat

▪W badaniach społecznych wskazywano na problem zanieczyszczeń wód wynikający z nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych.

▪W badaniach społecznych wskazywano problem dzikich wysypisk śmieci w lasach.

▪Wskazano niewystarczające zaangażowanie gminy w edukację ekologiczną.

▪Postulowano rozwój energetyki opartej na energii odnawialnej i spółdzielniach energetycznych.

▪Wspieranie mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowań z rządowych programów ograniczających zanieczyszczenie powietrza.

▪Dbałość o rowy melioracyjne, małą retencję w ramach ograniczenia zjawiska suszy. ▪Zwrócono uwagę na brak obszarów chronionych, stanowiących często barierę w rozwoju gminy. Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe są możliwe do wykorzystania w rozwoju produktów turystycznych, o czym wspomniano wyżej.

▪Teren gminy jest zagrożony suszą.

Infrastruktura komunalna

▪W badaniach społecznych wskazano na konieczność budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej z uwzględnieniem przydomowych oczyszczalni ścieków. ▪Wskazano potrzebę uzupełnienia sieci wodociągowej.

▪W dalszym ciągu wyzwaniem jest budowa i modernizacja dróg, chodników. Warto opracować kryteria klasyfikacji/ harmonogramu dróg do budowy i modernizacji.

▪Postulowano współpracę gminy przy rozbudowie gazowej sieci dystrybucyjnej.

3. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY POŚWIĘTNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

3.1. Wizja rozwoju gminy Poświętne do 2030 roku

Wizja jest obrazem przyszłości, którą mieszkańcy Gminy Poświętne chcą wykreować. Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie. Jest opisem wizerunku Gminy Poświętne w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Jest to koncepcja pewnego modelu w przyszłości.

Gmina Poświętne jest przyjazna dla mieszkańców i oferuje im wysoką jakość życia. Jest gminą nowoczesną, rozwijającą się w sposób zrównoważony, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń.

Jest wyposażona w nowoczesną infrastrukturę komunalną służącą potrzebom gospodarczym i jakości życia oraz zwiększającą aktywność i integracje społeczną.

Mieszkańcy stanowią przyjazną wspólnotę, aktywnie włączającą się w życie gminy. Mają możliwość realizacji swoich pasji i zainteresowań indywidualnie oraz w ramach organizacji społecznych, efektywnie wspieranych przez gminę. Gmina daje możliwość inspirującego spędzania czasu wolnego różnym grupom mieszkańców (młodzieży, dorosłym, osobom z niepełnosprawnością), a także pozwala na kreowanie nowych rozwiązań w tym zakresie.

Gmina wykorzystuje swoje walory przyrodnicze tworząc zagospodarowane, atrakcyjne tereny do aktywnej rekreacji oraz wypoczynku, także dla turystów.

Gmina jest sprawnie zarządzana – w sposób skuteczny, efektywny i partnerski, poprzez coraz bardziej zintegrowane działania oraz aktywną współpracę z mieszkańcami i organizacjami społecznymi, opartą o dialog. Pozwala to dostosowywać usługi publiczne do zmieniających się warunków.

Gmina współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, wspólnie realizując przedsięwzięcia służące jej rozwojowi i zwiększające jej potencjał społeczny i gospodarczy.

3.2. Obszary strategicznego rozwoju gminy Poświętne na lata 2025 – 2030

Zgodnie z wymaganiami ustawy, określając działania na rzecz rozwoju gminy uszeregowano je trzy obszary: społeczny, gospodarczy i przestrzenny. W obszarze przestrzennym ujęto szereg działań związanych z wykorzystaniem terenu gminy do realizacji zadań związanych z ochroną środowiska, zapewnieniem infrastruktury służącej dostarczaniu usług publicznych. Należy podkreślić, że obszar przestrzeni jest mocno powiązany z pozostałymi obszarami rozwoju.

Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje jej obowiązkowe elementy:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

W ramach rozdziału przedstawiono plany działań dla każdego z trzech obszarów strategicznego rozwoju gminy Poświętne, obejmujące dwa poziomy:

1. Poziom celów strategicznych (zwanych inaczej celami kierunkowymi, odpowiadających na pytanie: po co to robimy?);
2. Poziom celów operacyjnych (wskazujących na sposoby realizacji – odpowiadających na pytanie: jak to robimy?);

Tabela przedstawia cele strategiczne i operacyjne dla obszarów: społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Tabela 1. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Gminy Poświętne

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Gminy Poświętne

OBSZAR SPOŁECZNY	CEL STRATEGICZNY I: **ZAANGAŻOWANA, ROZWIJAJĄCA SIĘ I WŁĄCZAJĄCA SPOŁECZNOŚĆ**	
	Cele operacyjne	I.1. Wysoki standard edukacji i opieki wychowawczej.
		I.2. Budowanie więzi i wspólnoty mieszkańców.
		I.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.
		I.4. Zdrowi mieszkańcy gminy Poświętne.
		I.5. Wysoka jakość zarządzania politykami publicznymi.
		I.6. Bezpieczna gmina Poświętne.
OBSZAR GOSPODARCZY	Cel strategiczny II: **ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA.**	
	Cele operacyjne	II.1. Zwiększenie potencjału gospodarczego gminy.
		II.2. Dbałość o wysoką jakość obsługi przedsiębiorców i inwestorów.
		II.3. Rozwój turystyki jako obszaru działalności gospodarczej.

OBSZAR SPOŁECZNY	CEL STRATEGICZNY I: **ZAANGAŻOWANA, ROZWIJAJĄCA SIĘ I WŁĄCZAJĄCA SPOŁECZNOŚĆ**	
	Cele operacyjne	I.1. Wysoki standard edukacji i opieki wychowawczej.
		I.2. Budowanie więzi i wspólnoty mieszkańców.
		I.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.
		I.4. Zdrowi mieszkańcy gminy Poświętne.
		I.5. Wysoka jakość zarządzania politykami publicznymi.
		I.6. Bezpieczna gmina Poświętne.
OBSZAR PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWY	Cel strategiczny III: **PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA DZIĘKI DOBREMU ZAPLANOWANIU I URZĄDZENIU PRZESTRZENI GMINY**	
	Cele operacyjne	III.1. Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla rozwoju przedsiębiorczości, edukacji, turystyki, kultury, sportu i usług społecznych.
		III.2. Efektywny i bezpieczny układ komunikacyjny.
		III.3. Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
		III.4. Wdrażanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na klimat oraz adaptacyjnych do zmian klimatu.

OBSZAR SPOŁECZNY	CEL STRATEGICZNY I: **ZAANGAŻOWANA, ROZWIJAJĄCA SIĘ I WŁĄCZAJĄCA SPOŁECZNOŚĆ**	
	Cele operacyjne	I.1. Wysoki standard edukacji i opieki wychowawczej.
		I.2. Budowanie więzi i wspólnoty mieszkańców.
		I.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.
		I.4. Zdrowi mieszkańcy gminy Poświętne.
		I.5. Wysoka jakość zarządzania politykami publicznymi.
		I.6. Bezpieczna gmina Poświętne.
		III.5. Kształtowanie postaw proekologicznych i obywatelskiej odpowiedzialności za stan i jakość środowiska naturalnego.
		III.6. Rozwój gospodarki wodnej i ściekowej oraz gospodarki odpadami.

4. KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OBSZARÓW STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY POŚWIĘTNE

W rozdziale dla każdego z celów operacyjnych przedstawiono, wymagany w ustawie, poziom kierunków działań (odpowiadających na pytanie: co robimy?).

4.1. Obszar społeczny

CEL STRATEGICZNY I: ZAANGAŻOWANA, ROZWIJAJĄCA SIĘ I WŁĄCZAJĄCA SPOŁECZNOŚĆ

Cel operacyjny I.1. **Wysoki standard edukacji i opieki wychowawczej**

Kierunki działań:

1. Modernizacja obiektów infrastruktury edukacyjnej, dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, podnoszenie jakości wyposażenia i cyfryzacja.
2. Wspieranie kadry nauczycielskiej w podwyższaniu kompetencji zawodowych i wychowawczych oraz w możliwości przekwalifikowania się.
3. Zorganizowanie intensywnej współpracy szkół ze środowiskiem lokalnym i zwiększenie współpracy z radami rodziców oraz powołanie rad szkoły.
4. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w przestrzeniach/budynkach i infrastrukturze szkolnej o charakterze edukacyjno-sportowo-opiekuńczym.
5. Wykorzystanie infrastruktury szkół w czasie pozalekcyjnym, na działania służące społeczności lokalnej.
6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wsparcia psychologicznego przez dostęp do specjalistów takich jak psycholog, pedagog, psychiatra dziecięcy, warsztaty budujące (np. poczucie własnej wartości, odporność psychiczną), mentoring.

Cel operacyjny I.2. **Budowanie więzi i wspólnoty mieszkańców**

Kierunki działań:

1. Rozwój usług aktywizujących osoby starsze i opracowanie polityki senioralnej.
2. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych, zwiększenie środków finansowych na

realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

3. Działania na rzecz włączenia i integracji społecznej osób marginalizowanych i/lub wykluczonych.
4. Prowadzenie konsultacji społecznych jako standardu uzgodnień zamierzeń władzy gminy z mieszkańcami.
5. Wspieranie inicjatyw lokalnych (spotkania integracyjne, sportowe, artystyczne, aktywność kół gospodyń wiejskich, imprezy sołeckie, pikniki, wydarzenia międzypokoleniowe).
6. Wykorzystanie potencjału zawodowego, talentów mieszkańców i organizacji społecznych przy organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych.
7. Aktywizacja potencjału bazy lokalowej w budynkach publicznych (szkoły, świetlice) w celu szerszego ich wykorzystania do prowadzenia inicjatyw lokalnych.
8. Wzmacnianie poczucia lokalnej wspólnoty.

Cel operacyjny I.3. **Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.**

Kierunki działań:

1. Rozwój infrastruktury na cele spędzania czasu wolnego (place zabaw, wiaty itd.).
2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.
3. Stworzenie miejsc dla młodych - „otwartego" miejsca spotkań/swobodnego spędzania czasu wolnego dla młodych mieszkańców.
4. Kreowanie imprez kulturalnych i rekreacyjno-sportowych (np. pikniki, koncerty, festiwale, biegi, rajdy).

Cel operacyjny I.4. **Zdrowi mieszkańcy gminy Poświętne.**

Kierunki działań:

1. Poprawa zdrowia i kondycji psychicznej mieszkańców.
2. Realizacja programów profilaktycznych w tym m.in. w zakresie walki z otyłością wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
3. Promocja zdrowego stylu życia - realizacja programów edukacyjnych

Cel operacyjny I.5. **Wysoka jakość zarządzania politykami publicznymi.**

Kierunki działań:

1. Rozszerzanie e-usług świadczonych przez urząd.
2. Wzmocnienie mechanizmów partycypacji obywatelskiej.
3. Deinstytucjonalizacja i wzmocnienie pomocy społecznej.
4. Uruchomienie Centrum Usług Społecznych (CUS) m.in.
   – integracja instytucji i organizacji społecznych działających w obszarze polityki społecznej,
   – stała diagnoza potrzeb w zakresie usług społecznych – mapowanie problemów społecznych w gminie,
   – działania wspierające usługi społeczne o charakterze środowiskowym. 4. Organizacja wolontariatu w gminie.
5. Aktualizacja zasad prowadzenia konsultacji społecznych, ze wskazaniem procedur, form i zasad ich prowadzenia.
6. Wdrożenie efektywnych mechanizmów informowania mieszkańców gminy oraz włączania ich do konsultacji społecznych.

Cel operacyjny I.6. Bezpieczna gmina Poświętne.

Kierunki działań:

1. Zwiększanie potencjału bojowego Ochotniczych Straży Pożarnych,
2. Budowanie systemu ochrony ludności i obrony cywilnej w oparciu o współpracę z podmiotami gospodarczymi i organizacjami społecznymi.
3. Powstanie gminnej sieci alarmowej – dołączenie do systemu Krajowa sieć alarmowa.
4. Realizacja działań prewencyjnych
5. Działania edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców dotyczące możliwości reagowania na zaistniałe zagrożenia.
6. Podnoszenie świadomości obywatelskiej – budowanie postaw sąsiedzkiego ostrzegania.

4.2. Obszar gospodarczy

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA.

Cel operacyjny II.1: Zwiększenie potencjału gospodarczego gminy

Kierunki działań:

1. Przygotowanie oferty inwestycyjnej w oparciu o nieruchomości gminne i prywatne uwzględniającej tereny pod budownictwo i przemysłowe.
2. Współpraca z przedsiębiorcami przy opracowaniu dokumentów planistycznych.
3. Współpraca z innymi JST na rzecz optymalizacji połączeń komunikacyjnych miejscowości gminy z przystankami linii kolejowych.

Cel operacyjny II.2. **Dbałość o wysoką jakość obsługi przedsiębiorców i inwestorów**

Kierunki działań:

1. Przemyślana / planowa polityka inwestycyjna gminy – weryfikacja i selekcja potencjalnych inwestorów pod względem wpływu działalności na środowisko.
2. Opracowanie systemu stałej współpracy gmina – przedsiębiorcy obejmującego m.in. wymianę informacji i diagnozę potrzeb oraz obszary zaangażowania w zapewnienie wysokiej jakości życia w gminie.
3. Wypracowanie i wdrożenie planu współpracy instytucji samorządowych i organizacji społecznych z przedsiębiorstwami.
4. Wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców i lokalnego sektora MŚP.

Cel operacyjny II.3. **Rozwój turystyki jako obszaru działalności gospodarczej.**

Kierunki działań:

1. Budowanie sieci szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych w oparciu o walory przyrodnicze i historyczne gminy.
2. Tworzenie oferty produktowej (mapy, przewodniki).
3. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych.
4. Organizacja imprez kulturalnych wzmacniających potencjał turystyczny Gminy.
5. Współpraca z sąsiednimi gminami w obszarze wspólnych przedsięwzięć turystycznych.

4.3. Obszar przestrzenno – środowiskowy

CEL STRATEGICZNY III. PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA DZIĘKI DOBREMU ZAPLANOWANIU I URZĄDZENIU PRZESTRZENI GMINY

Cel operacyjny III.1. **Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla rozwoju przedsiębiorczości, edukacji, turystyki, kultury i usług społecznych.**

Kierunki działań:

1. Budowa siedziby Gminnej Biblioteki i Gminnego Centrum Kultury w Poświętne.
2. Utworzenie Lokalnej Izby Pamięci.
3. Budowa lub rozbudowa świetlic wiejskich.
4. Budowa i remonty mieszkań komunalnych w oparciu o środki zewnętrzne.
5. Opracowanie koncepcji zagospodarowania rzek.
6. Rozbudowa infrastruktury sportowej przy szkołach.
7. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i dorosłych, urządzeń małej architektury.
8. Utworzenie centrum relaksu w Poświętnem (np. budowa tężni, placu zabaw, siłowni i infrastruktury towarzyszącej).
9. Budowa targowiska wiejskiego.
10. Budowa stadionu sportowego.
11. Budowa boisk wielofunkcyjnych.

Cel operacyjny III.2. **Efektywny i bezpieczny układ komunikacyjny.**

Kierunki działań:

1. Budowa centrum przesiadkowego w Poświętnem.
2. Modernizacja i budowa dróg.
3. Budowa chodników.
4. Modernizacja przystanków autobusowych.
5. Rozwój infrastruktury rowerowej oraz wspólne projektowanie i realizacja ponadlokalnych tras rowerowych z sąsiednimi gminami.
6. Właściwe oświetlenie ulic.

7. Współpraca z gminami ościennymi/ sąsiednimi w realizacji drożnych połączeń drogowych między gminami.
8. Wdrażanie wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej zgodnych z wymaganiami zawartymi w uchwale Zarządu Województwa Mazowieckiego nr 1100/333/22.

Cel operacyjny III.3. **Zapewnienie dostępności oraz infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami**.

Kierunki działań:

1. Utworzenie domu dziennego pobytu seniora.
2. Rozwinięcie usług e-administracji z uwzględnieniem dostępności do nich osób z niepełnosprawnościami.
3. Uwzględnienie zapewnienia dostępności budowanej infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Usunięcie barier komunikacyjnych utrudniających lub uniemożliwiających komunikację osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny III.4. **Wdrażanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na klimat oraz adaptacyjnych do zmian klimatu**.

Kierunki działań:

1. Uwzględnianie przy projektowaniu nowej infrastruktury rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii.
2. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
3. Retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
4. Prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych.
5. Tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł.
6. Działania na rzecz rozwoju energetyki prosumenckiej.

Cel operacyjny III.5. **Kształtowanie postaw proekologicznych i obywatelskiej odpowiedzialności za stan i jakość środowiska naturalnego.**

Kierunki działań:

1. Realizacja programów edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska dla dzieci i młodzieży.
2. Zwiększenie dostępności pojemników do segregacji odpadów w przestrzeni publicznej.
3. Egzekwowanie zakazu spalania w piecach odpadów i paliw słabej jakości oraz wywozu nieczystości płynnych.
4. Wspieranie mieszkańców w wymianie kotłów bezklasowych na spełniające normy emisji.
5. Wspieranie mieszkańców w wymianie azbestowych pokryć dachowych.
6. Inicjowanie i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców.

Cel operacyjny III.6. Rozwój gospodarki wodnej**i ściekowej oraz gospodarki odpadami.**

Kierunki działań:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej.
2. Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy na podstawie Programu sanitacji dla miejscowości położonych w gminie Poświętne.
3. Likwidacja dzikich wysypisk.
4. Poprawa systemu melioracyjnego.
5. Zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych przez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni.
6. Modernizacja PSZOK-u.
7. Tworzenie miejsca wymiany rzeczy używanych.
8. Zwiększenie poziomu recyklingu odpadów.

5. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Podstawowym elementem systemu monitorowania rezultatów planowanych działań określonych w ramach celów i kierunków są wskaźniki pozwalające na weryfikację ich skuteczności i efektywności.

Wskaźniki pozwalają określić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągane rezultaty odpowiadają założeniom.

OBSZAR SPOŁECZNY

Tabela 2 Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze społecznym.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Liczba miejsc oraz liczba dzieci korzystających ze żłobków w ciągu roku	25	Zachowanie	Bank Danych Lokalnych GUSS
Procent dzieci korzystających ze żłobka w ogólnej liczbie dzieci w latach 1-3	12,9 %	Zachowanie	Bank Danych Lokalnych GUSS
Odsetek dzieci w wieku 3 - 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	92,4	Zachowanie	Bank Danych Lokalnych GUSS
Średnia ocena z egzaminu 8-klasistów z j. polskiego	56,8	Wzrost	Urząd Gminy
Średnia ocena z egzaminu 8-klasistów z matematyki	45,7	Wzrost	Urząd Gminy
Średnia ocena z egzaminu 8-klasistów z j. angielskiego	55,2	Wzrost	Urząd Gminy
Liczba osób, którym udzielono wsparcia w systemie opieki społecznej	259	Spadek	Urząd Gminy

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach pracy socjalnej	106	Wzrost	
Uczestnicy imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury	520	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Liczba imprez kulturalnych	16	Wzrost	
Liczba studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku	0	Wzrost	Urząd Gminy
Księgozbiór	23478	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Czytelnicy w ciągu roku	457	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Osoby ćwiczące w klubach sportowych/ sekcjach sportowych	0	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS

OBSZAR GOSPODARCZY

Tabela 2 Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze gospodarczym.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Liczba bezrobotnych	133	Spadek	Bank Danych Lokalnych GUSS
Długotrwale bezrobotni mieszkańcy	66	Spadek	Bank Danych Lokalnych GUSS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,4	Spadek	Bank Danych Lokalnych GUSS
Liczba podmiotów gospodarczych	590	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Pracujący w ogólnej liczbie mieszkańców w: %	41	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg REGON na 1000 ludności	5,9	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS

OBSZAR PRZESTRZENNO- ŚRODOWISKOWY

Tabela 3. Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze przestrzenno-środowiskowym

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Powierzchnia gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego	18 ha.	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Liczba mieszkań	1 797	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	86,9	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej [w: km]	58,8	Wzrost	
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [w: m3]	15,9	Spadek	Bank Danych Lokalnych GUSS
Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	0	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
zbiorniki bezodpływowe	1 804	Spadek	
Długość czynnej sieci gazowej ogółem	16,9 km	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Odpady selektywne zebrane w ciągu roku [w: t]	732	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku [w: t]	1237	Spadek	Urząd Gminy
Liczba wymienionych pieców	-	Wzrost	Urząd Gmin
Liczba inwestycji w obiektach publicznych zwiększających ich dostępność	-	Wzrost	Urząd Gminy
Liczba km dróg o nawierzchni twardej	35,6 km	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Liczba km dróg dla rowerów ogółem	0 km	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUSS
Długość wyznaczonych szlaków turystycznych	0	Wzrost	Urząd Gmin
Przyjęta i wdrożona uchwała krajobrazowa	Nie	Tak	Urząd Gminy

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (stan na 31.12.2023 r.):	Wartość docelowa: 2030 r. / Oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Liczba drzew zasadzonych na terenie Gminy w przestrzeniach publicznych	-	Wzrost	Urząd Gminy
Powierzchnia obszarów zieleni urządzonej	-	Wzrost	Urząd Gminy

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY GMINY POŚWIĘTNE

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy stanowi integralny element strategii rozwoju gminy i służy przedstawieniu docelowego układu elementów składowych przestrzeni wraz z określeniem ich wzajemnych powiązań oraz zasad rozwoju. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym model ten obejmuje w szczególności:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- system powiązań przyrodniczych,
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Podstawę prawną sporządzenia modelu stanowią przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w szczególności art. 10e ust. 3 pkt 4 oraz art. 10e ust. 4, określające obowiązek ujęcia w strategii rozwoju gminy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz graficznego zobrazowania treści strategii.

Sporządzenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej ma na celu zapewnienie spójności pomiędzy celami rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego, a sposobem zagospodarowania przestrzeni gminy. Model porządkuje terytorialny wymiar polityki rozwoju, wskazuje obszary koncentracji funkcji, tereny wymagające ochrony, obszary przewidziane do przekształceń oraz podstawowe kierunki rozwoju układu komunikacyjnego i infrastrukturalnego. W konsekwencji stanowi on narzędzie koordynacji polityki rozwoju i polityki przestrzennej, umożliwiając prowadzenie działań publicznych w sposób zintegrowany, przejrzysty i długofalowy.

Znaczenie modelu wynika również z jego funkcji w systemie planowania przestrzennego. Ustalenia planu ogólnego gminy określa się z uwzględnieniem polityki przestrzennej gminy określonej w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego. Oznacza to, że model struktury funkcjonalno-przestrzennej nie ma wyłącznie charakteru opisowego, lecz stanowi istotny punkt odniesienia dla dalszych instrumentów planistycznych i dla prowadzenia polityki przestrzennej gminy.

Gmina Poświętne jest gminą wiejską o powierzchni 104,25 km², położoną w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie wołomińskim, w obszarze oddziaływania aglomeracji warszawskiej. Siedzibą władz gminy jest wieś Poświętne. Obszar gminy obejmuje 28 sołectw i cechuje się rozproszoną strukturą osadniczą, typową dla terenów rolniczo-leśnych. Gmina Poświętne położona jest na terenie Równiny Wołomińskiej. W przeważającej części jest to teren rolniczy z fragmentami lasów oraz użytków zielonych, które nadają mu charakter otwartego krajobrazu wiejskiego z zachowanymi elementami przyrodniczymi. Gmina położona jest w Regionie Środkowej Wisły, w dorzeczu rzeki Bug z jej dopływami, w tym rzeką Rządzą, która przebiega przez południowo-wschodnią część gminy. Na obszarze gminy występują także liczne mniejsze cieki wodne oraz stawy i oczka wodne, które stanowią ważny element lokalnego ekosystemu.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Struktura osadnicza Gminy Poświętne ma charakter wiejski, rozproszony i wieloośrodkowy, co wynika z uwarunkowań historycznych, rolniczego sposobu użytkowania przestrzeni oraz znacznego rozproszenia zabudowy na obszarze 28 sołectw. Głównym ośrodkiem obsługi mieszkańców pozostaje miejscowość Poświętne, w której koncentrują się funkcje administracyjne oraz zasadnicza część usług publicznych o znaczeniu gminnym m.in. Urząd Gminy Poświętne, Gminna Biblioteka Publiczna, Przychodnia Zdrowia oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny. Zgodnie z rysunkiem modelu, w układzie osadniczym wyodrębniono również główne ośrodki wspomagające oraz ośrodki uzupełniające, które pełnią funkcje uzupełniające wobec ośrodka głównego i wzmacniają obsługę mieszkańców w różnych częściach obszaru gminy. Rozmieszczenie jednostek osadniczych wskazuje, że rozwój przestrzenny powinien koncentrować się przede wszystkim w obrębie istniejących struktur zabudowy oraz w powiązaniu z podstawowym układem drogowym, co służy ograniczaniu zjawiska rozpraszania zabudowy i sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu infrastruktury.

- Nowe Ręczaje, Zabraniec, Wólka Dąbrowicka oraz Międzyleś – stanowią główne ośrodki wspomagające gminę Poświętne, pełniące istotne funkcje społeczne i usługowe. W miejscowościach tych dostępna jest infrastruktura publiczna, w tym

placówki oświatowe, przy czym w każdej z nich działa zespół szkolno-przedszkolny, co wzmacnia ich znaczenie jako lokalnych ośrodków życia społecznego;

- Ośrodki uzupełniające pełnią przede wszystkim funkcje mieszkaniowe i rolnicze, lokalnie uzupełniają funkcje usługowe oraz wzmacniają pasma osadnicze i obsługują przestrzenie między centrum a peryferiami. Ich ranga w strukturze gminy wynika z lokalizacji wybranych elementów infrastruktury społecznej, kulturalnej i bezpieczeństwa publicznego, które obsługują najbliższe otoczenie osadnicze, nie nadając tym miejscowościom statusu podstawowych lokalnych ośrodków usługowych. Wsie te pełnią funkcję pośrednich ośrodków lokalnych – obsługują nie tylko własnych mieszkańców, lecz także częściowo okoliczne sołectwa, jednak ich znaczenie i zakres usług są znacznie mniejsze niż w przypadku ośrodków wspomagających. Przykładowo Wola Cygowska pełni funkcję lokalnego zaplecza społeczno-kulturalnego z uwagi na lokalizację terenu usług kulturalnych oraz siedziby Gminnego Centrum Kultury w Poświętnem, natomiast Turze, Wola Ręczajska i Ręczaje Polskie wzmacniają system bezpieczeństwa publicznego dzięki lokalizacji terenów jednostek straży pożarnej.
- Pozostałe jednostki uzupełniające to głównie o rolniczym i mieszkaniowym charakterze miejscowości. Są to niewielkie jednostki osadnicze, w których zakres dostępnych usług jest ograniczony. W większości z nich nie występują podstawowe obiekty infrastruktury społecznej i usługowej, takie jak szkoły, placówki ochrony zdrowia czy punkty handlowe. Z tego względu mieszkańcy korzystają z usług zlokalizowanych w większych miejscowościach gminy lub poza jej obszarem. Położenie tych miejscowości oraz ich ograniczone wyposażenie w infrastrukturę wpływają na mniejszą dostępność usług publicznych i codziennych potrzeb bytowych.

System powiązań przyrodniczych

Podstawą kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Poświętne pozostaje system przyrodniczy, tworzony przez tereny rolne, kompleksy leśne, cieki wodne oraz obszary o znaczeniu ekologicznym. Elementy te współtworzą lokalną sieć powiązań przyrodniczych, warunkując ciągłość procesów ekologicznych, retencję wód, przewietrzanie oraz zachowanie bioróżnorodności. Szczególne znaczenie w tym systemie mają doliny cieków i tereny leśne,

które pełnią funkcję korytarzy migracyjnych oraz obszarów podtrzymujących równowagę środowiskową.

Istotnym uwarunkowaniem przestrzennym są obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Teren gminy Poświętne znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dla zalewu wodą Q1% oraz dla zalewu wodą Q10% od rzek Rządza oraz Czarna. Z uwagi na położenie gminy obowiązują ustalenia wynikające z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 r., poz. 2739). Dokument ten wyznacza główne cele oraz kierunki działań w zakresie ograniczania i zarządzania ryzykiem powodziowym, co należy uwzględniać w polityce przestrzennej gminy.

Na obszarze gminy nie występują ustawowo ustanowione wielkoobszarowe formy ochrony przyrody, takie jak parki narodowe, rezerwaty przyrody czy obszary Natura 2000. Występują natomiast trzy pomniki przyrody, w tym dwa jednoobiektowe i jeden wieloobiektowy, przy czym wszystkie są drzewami. Istotnym elementem ponadlokalnego systemu powiązań przyrodniczych jest również korytarz ekologiczny Dolina Bugu – Lasy Parczewskie, przebiegający przez południową część gminy. Korytarz ekologiczny Dolina Bugu – Lasy Parczewskie stanowi ponadregionalne powiązanie przyrodnicze łączące dolinę rzeki Bug**,** będącą elementem krajowego systemu dolin wielkich rzek (wg koncepcji ECONET-Polska, IOP PAN), z dużym kompleksem leśnym Lasów Parczewskich w województwie lubelskim.

Uwarunkowania środowiskowe gminy obejmują również występowanie dwóch udokumentowanych złóż kopalin, których eksploatacja została zaniechana. Jednocześnie na terenie gminy występuje niewielki udział gruntów rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej – grunty klasy III b zajmują jedynie ok. 5,04 ha, co stanowi 0,05% powierzchni gminy. Oznacza to, że z punktu widzenia ochrony gleb najwyższej jakości presja ograniczająca rozwój funkcji przestrzennych jest stosunkowo niewielka.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Układ transportowy gminy tworzą drogi powiatowe i gminne, które stanowią podstawę wewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem zewnętrznym. Podstawowy szkielet drogowy tworzą drogi powiatowe o łącznej długości 41,50 km (zgodnie

z danymi BDOT10k), pełniące funkcję głównych korytarzy transportowych w relacjach wewnątrzgminnych i zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą ciągi:

- 2216W - Pustelnik – Zawiesiuchy – Poświętne - Wola Cygowska
- 2218W - Dębe Wielkie – Pustelnik – Helenów
- 4314W - Turów – Ossów – Majdan – Mostówka – Ręczaje Polskie – granica powiatu
- 4332W - Miąse – Międzyleś
- 4333W - Szczepanek – Międzyleś – Papiernia (granica powiatu)
- 4351W - Międzyleś – Poświętne – Zabraniec
- 4367W - Majdan – Cięciwa – Zabraniec

Układ ten zapewnia dostępność ośrodka gminnego oraz integruje przestrzeń gminy w układzie wschód–zachód i północ–południe.
Funkcję uzupełniającą i rozprowadzającą pełni sieć dróg gminnych o łącznej długości 84,75 km (zgodnie z danymi BDOT10k), stanowiąca podstawę codziennej dostępności komunikacyjnej mieszkańców, obsługi terenów zabudowy oraz połączeń z drogami powiatowymi. Drogi gminne odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu spójności przestrzennej gminy i dostępności lokalnych jednostek osadniczych.

Przez teren gminy przebiega także linia kolejowa nr 13 relacji Krusze – Pilawa, wykorzystywana w ruchu pasażerskim i towarowym. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, przyjętym Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180) planuje się prace na liniach kolejowych nr 13, 513 na odcinku Krusze/Tłuszcz – Pilawa. Na terenie gminy Poświętne nie ma stacji kolejowych. Linia przebiega przez następujące obręby ewidencyjne: Helenów, Cygów, Rojków, Dąbrowica, Józefin. Szczególne znaczenie rozwojowe ma przewidywana realizacja nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 635 od węzła S8 w miejscowości Czarna na terenie gminy Wołomin do skrzyżowania z drogą krajową nr 2 w rejonie Okuniewa w gminie Halinów, której korytarz został uwzględniony w modelu i która w perspektywie strategicznej może istotnie poprawić powiązania komunikacyjne gminy z siecią ponadlokalną.

Szczególne znaczenie w strukturze gminy mają trasy rowerowe, które łączą obszary osadnicze z terenami otwartymi, obiektami dziedzictwa kulturowego oraz siecią szlaków funkcjonujących w skali powiatu.

- Historyczny Szlak w Gminie Poświętne to rowerowa trasa o długości 35 km, przygotowana jako połączenie rekreacji z poznawaniem lokalnej historii. Wzdłuż szlaku rozmieszczono 10 tablic, które opisują ważne dla gminy miejsca, wydarzenia i postacie historyczne. Sama trasa nie jest więc tylko przejazdem przez okolicę, ale ma również charakter edukacyjny i popularyzuje dzieje gminy Poświętne. Szlak prowadzi przez Poświętne i okoliczne miejscowości, m.in. Rojków, Cygów, Wólkę Dąbrowicką, Czubajowiznę, Nowe Ręczaje, Krubki-Górki i Wolę Cygowską. Trasa ma charakter szerokiej pętli, obejmującej znaczną część gminy, dzięki czemu pozwala zobaczyć zarówno centralne miejscowości, jak i bardziej peryferyjne punkty związane z lokalnym dziedzictwem. Na liście punktów historycznych wskazanych na mapie znajdują się m.in. kościół i cmentarz w Poświętnem, miejsce związane z Franciszkiem Kominkiem w Rojkowie, dwór Szymanowskich w Cygowie, dwór w Wólce Dąbrowickiej i Woli Cygowskiej, a także punkty pamięci w Czubajowiźnie, Nowych Ręczajach i Krubkach-Górkach. To sprawia, że szlak pokazuje historię gminy przez konkretne obiekty, osoby i lokalne epizody pamięci historycznej.
- Żółty szlak rowerowy Mokra Wieś – Międzyleś to trasa o długości 17 km, pełniąca funkcję skrótowego połączenia dla szlaku „Dookoła Tłuszcza". Rozpoczyna się w Mokrej Wsi, następnie prowadzi przez centrum Tłuszcza, a kończy się w Międzylesiu. W części miejskiej trasa eksponuje lokalne dziedzictwo kolejowe Tłuszcza, umożliwiając zobaczenie parowozu TY2-1226 przy Zespole Szkół w Tłuszczu oraz lokomotywy Hutnik 4010 ustawionej na placu przed dworcem kolejowym przy ul. Warszawskiej. W odniesieniu do gminy Poświętne istotny jest końcowy fragment szlaku, ponieważ Międzyleś należy do gminy Poświętne, a sama gmina graniczy z gminą Tłuszcz. Długość odcinka szlaku na terenie gminy Poświętne wynosi 1,61 km. Oznacza to, że trasa stanowi praktyczne i rekreacyjne połączenie między obszarem Tłuszcza a północno-zachodnią częścią gminy Poświętne. Na odcinku przebiegającym przez gminę Poświętne szlak ma przede wszystkim charakter lokalnej

trasy rekreacyjno-komunikacyjnej, wprowadzającej rowerzystów do miejscowości Międzyleś i wzmacniającej dostępność tej części gminy z kierunku Tłuszcza.

- Czarny szlak rowerowy „Dookoła Tłuszcza" stanowi istotny element ponadlokalnego układu tras turystyki aktywnej, powiązanego z systemem szlaków rowerowych powiatu wołomińskiego. Trasa ma charakter pętli o długości ok. 58 km i prezentuje centralną część Równiny Wołomińskiej, prowadząc od wschodnich obrzeży Wołomina przez tereny gmin Poświętne i Strachówka. Dodatkowo szlak przecina linię kolejową Warszawa–Białystok w dwóch miejscach, co wzmacnia jego dostępność i znaczenie w systemie lokalnych powiązań komunikacyjno-rekreacyjnych. W granicach Gminy Poświętne długość przebiegu czarnego szlaku rowerowego wynosi 16,37 km. Odcinek ten należy traktować jako ważny komponent struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ponieważ wzmacnia on powiązania zewnętrzne z obszarem Tłuszcza i Strachówki, a jednocześnie udostępnia rowerzystom tereny otwarte, rolnicze i krajobrazowe charakterystyczne dla tej części gminy. Z uwagi na przebieg przez obszary o niskim stopniu urbanizacji, szlak pełni przede wszystkim funkcję rekreacyjną, krajobrazową i integrującą, wspierając rozwój turystyki weekendowej, mobilności niecodziennej oraz promocji walorów przestrzennych gminy. Jest to więc element infrastruktury miękkiej o znaczeniu ponadlokalnym, który wzmacnia dostępność terenów cennych krajobrazowo i buduje spójność gminy z szerszym systemem tras rowerowych powiatu.

Główne elementy infrastruktury społecznej i technicznej

Model uwzględnia również rozmieszczenie infrastruktury społecznej i technicznej, która warunkuje jakość życia mieszkańców i możliwości dalszego rozwoju gminy. Kluczowe znaczenie mają istniejące placówki oświatowe, obiekty kultury, biblioteka, świetlice wiejskie, podstawowa opieka zdrowotna, jednostki pomocy społecznej oraz system bezpieczeństwa lokalnego oparty na działalności Ochotniczych Straży Pożarnych i Policji.

Na terenie gminy Poświętne funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Wojska Polskiego w Nowych Ręczajach;

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Międzylesiu;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wólce Dąbrowickiej;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabrańcu;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Poświętnem.

W obszarze kultury działa Gminne Centrum Kultury w Poświętnem w Woli Cygowskiej, a usługi biblioteczne świadczy Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem (Cygów). Dodatkowo na terenie gminy zlokalizowane są świetlice wiejskie w Cygowie, Dąbrowicy, Kolnie, Krubkach – Górkach, Nadbieli oraz Międzylesiu. Ochrona zdrowia na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej jest realizowana m.in. przez przychodnię w Poświętnem przy ul. Szkolnej 4, działającą w strukturze Centrum Medyczno-Diagnostycznego. Wsparcie w zakresie pomocy społecznej zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem, który realizuje zadania z obszaru świadczeń, pracy socjalnej i wsparcia rodzin. Bezpieczeństwo i ratownictwo na poziomie lokalnym wzmacnia sieć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych funkcjonujących na terenie gminy oraz Komisariat Policji znajdujący się w budynku Urzędu Gminy Poświętne. Wykaz jednostek OSP publikowany w zasobach powiatu:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Ręczajach Nowych
- Ochotnicza Straż Pożarna w Poświętnem
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ręczajach Polskich
- Ochotnicza Straż Pożarna w Turzu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Ręczajskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zabrańcu.

W sferze infrastruktury technicznej istotne znaczenie mają: sieć wodociągowa, sieć elektroenergetyczna, częściowo rozwinięta sieć gazowa oraz przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia. Jednocześnie istotnym ograniczeniem rozwojowym pozostaje brak zbiorczej kanalizacji sanitarnej i komunalnej oczyszczalni ścieków, co wskazuje na konieczność traktowania gospodarki ściekowej jako jednego z priorytetów interwencji przestrzennej i inwestycyjnej.

Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie gminy Poświętne w wodę odbywa się z dwóch ujęć wód podziemnych zlokalizowanych na terenie miejscowości Kielczykowizna (obręb Wola Ręczajska), znajduje się tam również Stacja Uzdatniania Wody. Dostęp do sieci wodociągowej w Gminie Poświętne zgodnie z Raportem o stanie gminy 2024, posiadały 1142 budynki mieszkalne znajdujące się

w 27 z 28 sołectw gminy. Jedynie sołectwo Stróżki nie jest objęte siecią wodociągową. Długość sieci wodociągowej na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 88,98 km według danych z Raportu o Stanie Gminy za rok 2024.

Sieć elektroenergetyczna

Obszar gminy Poświętne jest w całości objęty siecią elektroenergetyczną. Przez teren gminy przebiega dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Miłosna – Mościska oraz Miłosna – Płock, stanowiąca element Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, odpowiedzialny zarówno za zasilanie aglomeracji warszawskiej, jak i tranzyt energii elektrycznej w kierunku północnym (w rejon miasta Płocka). Energia elektryczna w gminie pozyskiwana jest ze stacji 110/15kV w Mińsku Mazowieckim i Wołominie. Ze stacji w Mińsku Mazowieckim zasilane są wsie: Turze, Rojków, Wola Cygowska, Helenów, Wola Ręczajska i Kielczykowizna. Natomiast obręby Poświętne, Cygów, Nowy Cygów, Choiny, Czubajowizna i Nadbiel są zasilane ze stacji w Wołominie.

Sieć gazowa

Na koniec 2024 r. na obszarze gminy Poświętne funkcjonowała sieć gazowa obejmująca 206 czynnych przyłączy gazowych o łącznej długości ok. 4,7 km. Zasięg systemu dystrybucji gazu obejmuje miejscowości: Czubajowizna, Nadbiel, Nowe Ręczaje oraz Ręczaje Polskie, które należy uznać za zgazyfikowane. Przez teren gminy przebiega element ponadlokalnej infrastruktury przesyłowej – gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 relacji Rembelszczyzna – Hołowczyce, o długości odcinka w granicach gminy wynoszącej 12,2 km. Gazociąg ten przebiega przez następujące obręby: Nadbiel, Czubajowizna, Laskowizna, Nowy Cygów, Cygów, Rojków, Turze. Na obszarze gminy, w miejscowości Rojków, zlokalizowana jest stacja pomiarowa o przepustowości Q = 6 300 m^3/h, stanowiąca istotny węzeł systemu gazowego.

Struktura funkcjonalna stref

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Poświętne można wyodrębnić kilka podstawowych stref funkcjonalnych, które porządkują sposób użytkowania przestrzeni oraz wskazują obszary koncentracji poszczególnych funkcji. Układ ten ma charakter rolniczo-osadniczy, z wyraźnym udziałem terenów leśnych i przyrodniczych,

a jego podstawą jest hierarchicznie ukształtowana sieć osadnicza z Poświętnem jako ośrodkiem głównym.

Istotnym elementem modelu jest strefa mieszkaniowa, obejmująca zarówno istniejące tereny zabudowane, jak i wskazane na rysunku tereny rozwojowe pod funkcję mieszkaniową. Strefa ta koncentruje się przede wszystkim wzdłuż istniejących ciągów drogowych oraz w sąsiedztwie ukształtowanych jednostek osadniczych. Przyjęty sposób delimitacji terenów rozwojowych wskazuje, że rozwój zabudowy mieszkaniowej powinien następować jako kontynuacja istniejącego zainwestowania, a nie poprzez rozproszone wprowadzanie nowej zabudowy w tereny otwarte. Takie podejście służy ochronie ładu przestrzennego, racjonalizacji kosztów uzbrojenia terenu oraz wzmacnianiu zwartego charakteru wsi.

W strukturze funkcjonalnej wyodrębnić należy także strefy aktywności gospodarczej, usługowej i turystycznej. Na rysunku modelu wskazano odrębne tereny rozwojowe pod funkcję gospodarczą, usługową i turystyczną, co oznacza świadome różnicowanie kierunków rozwoju przestrzennego w zależności od lokalnych predyspozycji. Tereny te zostały rozmieszczone w sposób punktowy i pasmowy, głównie w powiązaniu z istniejącym układem osadniczym oraz nadrzędnym układem komunikacyjnym. Oznacza to, że rozwój funkcji gospodarczych i usługowych powinien być koncentrowany w miejscach dobrze dostępnych transportowo, natomiast funkcje turystyczne i rekreacyjne powinny rozwijać się z poszanowaniem walorów krajobrazowych i środowiskowych gminy.

Największy obszar gminy zajmuje strefa rolnicza, obejmująca tereny z przewagą gruntów rolnych. Stanowi ona podstawę wiejskiego charakteru gminy i pozostaje jednym z głównych elementów jej tożsamości przestrzennej. Funkcja rolnicza współistnieje z rozproszonym osadnictwem oraz lokalnymi usługami, jednak powinna być chroniona przed nadmierną i nieuporządkowaną suburbanizacją. W polityce przestrzennej gminy strefa ta wymaga zachowania ciągłości przestrzennej, ochrony przed fragmentacją oraz dostosowania nowych inwestycji do skali i charakteru krajobrazu wiejskiego.

Równolegle funkcjonuje strefa przyrodnicza, tworzona przez tereny leśne, wody powierzchniowe, cieki oraz ponadlokalny korytarz ekologiczny Dolina Bugu – Lasy

Parczewskie. Strefa ta pełni funkcje ochronne, ekologiczne, krajobrazowe i retencyjne, a także współtworzy system przewietrzania i podtrzymywania bioróżnorodności. W jej granicach szczególne znaczenie ma zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych oraz ograniczanie przekształceń mogących prowadzić do degradacji walorów środowiskowych. Uzupełnieniem tej strefy są pomniki przyrody oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które wymagają uwzględnienia w polityce zagospodarowania przestrzennego.

Dopełnieniem całej struktury funkcjonalnej jest strefa powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych, oparta na drogach powiatowych i gminnych, przebiegu linii kolejowej, istniejących trasach rowerowych oraz korytarzu projektowanej drogi wojewódzkiej nr 635. Strefa ta porządkuje relacje pomiędzy ośrodkami osadniczymi, terenami rozwojowymi i obszarami przyrodniczymi. Jej znaczenie polega na zapewnieniu dostępności transportowej, możliwości obsługi nowych terenów inwestycyjnych oraz integracji przestrzeni gminy z otoczeniem ponadlokalnym. Jednocześnie przebieg infrastruktury przesyłowej, w tym linii 400 kV i gazociągu wysokiego ciśnienia, stanowi istotne uwarunkowanie dla sposobu zagospodarowania niektórych części gminy.

Kierunki rozwoju i przekształceń przestrzeni gminy Poświętne

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Poświętne powinny opierać się na wzmacnianiu istniejącego, hierarchicznego układu osadniczego. Priorytetem powinno być dalsze umacnianie Poświętnego jako głównego ośrodka gminnego, skupiającego funkcje administracyjne, usługowe i społeczne, przy jednoczesnym wspieraniu ośrodków wspomagających oraz ośrodków uzupełniających. Taki kierunek pozwoli ograniczyć nadmierne rozpraszanie funkcji i zapewni bardziej efektywną organizację usług publicznych w całej gminie.

W zakresie przekształceń przestrzeni mieszkaniowej pożądany jest rozwój oparty na dogęszczaniu i uporządkowanym poszerzaniu istniejących struktur osadniczych, a nie na tworzeniu nowych, izolowanych enklaw zabudowy. Wyznaczone w modelu tereny rozwojowe pod funkcję mieszkaniową wskazują, że polityka przestrzenna gminy powinna preferować kontynuację zabudowy w sąsiedztwie już zagospodarowanych obszarów, szczególnie tam, gdzie istnieje dostęp do dróg i podstawowej infrastruktury technicznej. Pozwoli to na

racjonalne wykorzystanie przestrzeni, ograniczenie kosztów uzbrojenia terenów oraz zachowanie czytelnego układu osadniczego.

Istotnym kierunkiem rozwoju jest również koncentracja aktywności gospodarczej i usługowej w miejscach dobrze skomunikowanych, zwłaszcza w powiązaniu z głównymi ciągami komunikacyjnymi oraz z korytarzem projektowanej drogi wojewódzkiej nr 635. Tereny rozwojowe pod funkcję gospodarczą i usługową powinny być zagospodarowywane w sposób selektywny, z uwzględnieniem ograniczania konfliktów z zabudową mieszkaniową oraz środowiskiem przyrodniczym. Oznacza to potrzebę lokowania przedsięwzięć produkcyjnych, magazynowych i usługowych przede wszystkim tam, gdzie mogą one korzystać z dobrej dostępności transportowej i jednocześnie nie będą powodować nadmiernych uciążliwości dla mieszkańców.

Ważnym kierunkiem przekształceń jest rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej, jednak w skali dostosowanej do lokalnego potencjału gminy. W modelu wskazano tereny rozwojowe pod funkcję turystyczną, co oznacza możliwość budowania oferty opartej na walorach krajobrazowych, leśnych, wodnych i kulturowych oraz na istniejących szlakach, w tym szlaku historycznym gminy Poświętne. Rozwój tej funkcji powinien wzmacniać atrakcyjność gminy, ale równocześnie pozostawać zgodny z zasadą ochrony krajobrazu i nie prowadzić do degradacji obszarów cennych przyrodniczo.

W perspektywie długofalowej kluczowe znaczenie ma zachowanie równowagi między rozwojem inwestycyjnym a ochroną środowiska. Dotyczy to w szczególności obszarów leśnych, dolin rzecznych, korytarza ekologicznego Dolina Bugu – Lasy Parczewskie oraz terenów zagrożenia powodzią. Na tych obszarach przekształcenia przestrzenne powinny być ograniczane, a nowe inwestycje podporządkowane rygorom ochrony przyrody i bezpieczeństwa. Ochrona systemu przyrodniczego powinna być traktowana jako jeden z podstawowych warunków trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy.

Przyjęty model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Poświętne zakłada zatem rozwój oparty na zasadzie równowagi pomiędzy ochroną zasobów środowiskowych i krajobrazowych a potrzebą wzmacniania funkcji osadniczych, usługowych i gospodarczych. Kierunkiem nadrzędnym jest koncentracja rozwoju w powiązaniu z istniejącą siecią osadniczą

i komunikacyjną, poprawa dostępności do usług publicznych, porządkowanie infrastruktury technicznej, ochrona terenów rolnych i leśnych oraz zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych. Model ten stanowi podstawę prowadzenia polityki przestrzennej gminy w sposób spójny, przewidywalny i podporządkowany długofalowej poprawie warunków życia mieszkańców oraz wzrostowi atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej gminy.

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Poświętne

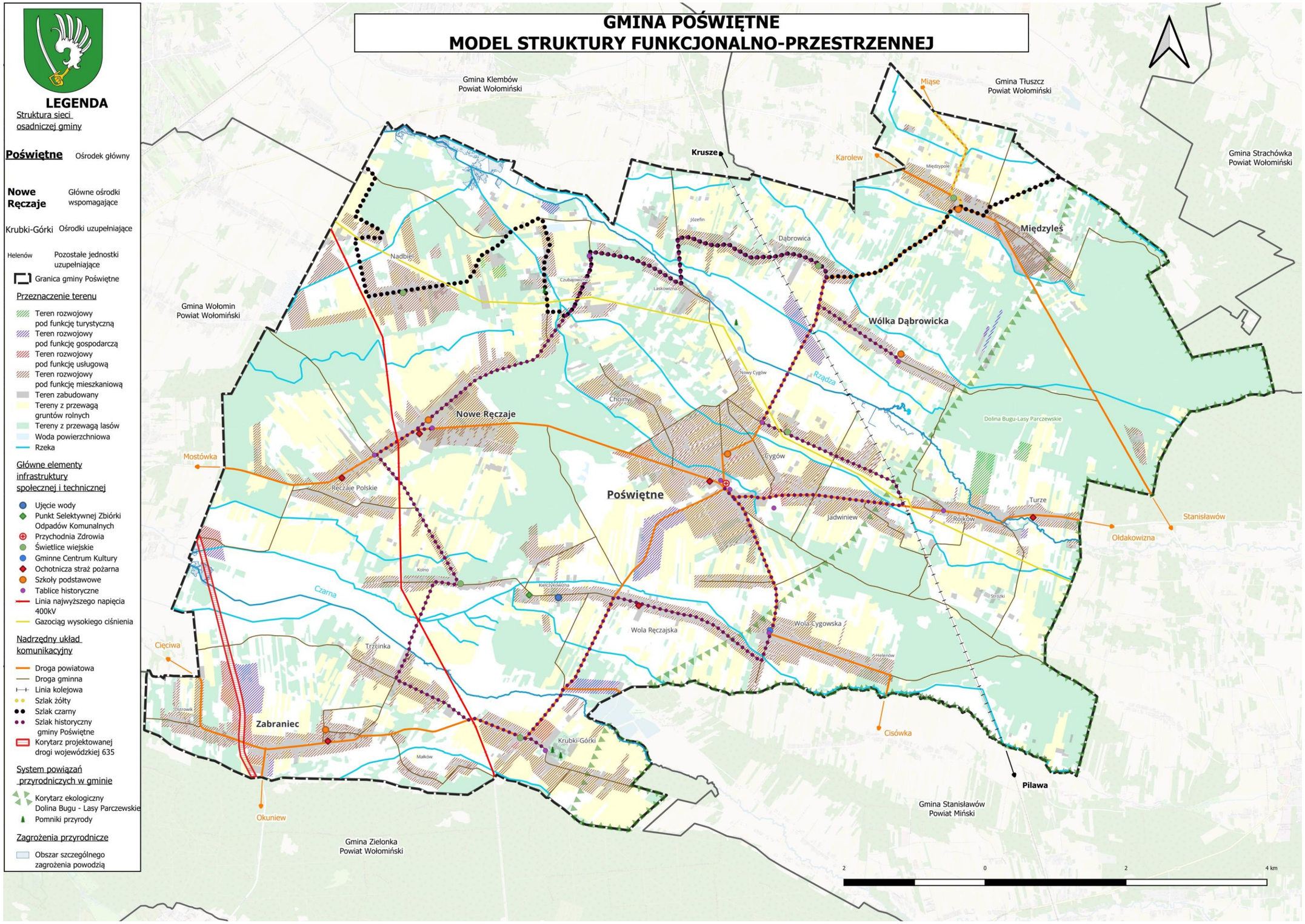

7. KIERUNKI INTERWENCJI, USTALENIA ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Analiza materiałów opracowanych w oparciu o diagnozę społeczno-gospodarczą-przestrzenną i uwarunkowania wynikające z prac nad studium uwarunkowań rozwoju gminy, pozwoliły zdefiniować model funkcjonalno-przestrzenny oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:

a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,

b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,

d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, z późn. zm.2)

e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,

f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,

g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,

h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

W ogólnych założeniach cele rozwoju w obszarach gospodarczym, społecznym i przestrzenno-środowiskowym to:

- poprawa ładu przestrzennego;
- kontrola wykorzystania przestrzeni pod kątem jej efektywności, przy przestrzeganiu warunków racjonalnej eksploatacji zasobów naturalnych i antropogenicznych oraz

zachowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego;

- alokacja funkcji społeczno-gospodarczych i poszczególnych inwestycji z uwzględnieniem interesów podmiotów gospodarczych i nadrzędnych interesów społecznych;
- wzmacnianie i tworzenie centrów w poszczególnych jednostkach osadniczych;
- poprawa infrastruktury usług publicznych;
- rozwój usług komunalnych;
- zapewnienie warunków do efektywnego działania podmiotów gospodarczych, głównie przez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej i społecznej;
- ochrona środowiska i klimatu;
- rozwój oferty rekreacyjnej dla mieszkańców gminy;
- wykorzystanie zasobów środowiskowych i kulturalnych do rozwoju turystyki;
- poprawa wewnętrznej obsługi komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa ruchu.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej wskazują istotne zjawiska, które powinny być uwzględniane w polityce przestrzennej gminy i brane pod uwagę przy opracowywaniu dokumentów planistycznych. Mają zapewnić realizację wszystkich zadań z obszaru społecznego i gospodarczego strategii, zapewniając efektywne wykorzystanie przestrzeni gminy biorąc pod uwagę różne funkcje terenów: zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni wielofunkcyjnych, aktywności gospodarczej oraz wykluczonych z niej, chronionych, leśnych i rolnych, infrastruktury komunalnej.

7.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- W świetle uwarunkowań prawnych oraz na podstawie przeprowadzonej analizy i oceny zasobów środowiska przyrodniczego oraz dokonanej diagnozy stanu środowiska na terenie gminy należy stwierdzić, że naczelnym celem w zakresie kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego na obszarze gminy jest trwały i zrównoważony rozwój, zgodny z wymogami czynnej ochrony środowiska przyrodniczego. Aby osiągnąć ten cel należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego na terenach o zdegradowanych walorach

przyrodniczych, natomiast na terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych.

▪Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska:

▪utrzymać ciągłość przestrzenną obszarów o znaczących wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, które w strukturze gminy stanowią system przyrodniczy, obejmując także fragmenty korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych o randze ponadregionalnej;

▪utrzymać potencjał przyrodniczy i krajobrazowy obszarów cennych przyrodniczo chronić istniejące oraz wprowadzać nowe tereny zieleni urządzonej oraz zadrzewień śródpolnych;

▪zachować bioróżnorodność i trwałość biocenoz, zwłaszcza zbiorowisk roślinnych o naturalnym charakterze towarzyszących wodom powierzchniowym, a także łąk i remiz śródpolnych;

▪wzbogacać struktury środowiska ubogich ekosystemów polnych i nieużytków poprzez wprowadzanie: zadrzewień, zakrzewień lub zbiorników wodnych;

▪ograniczyć zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne; ▪przeciwdziałać nadmiernemu przeznaczaniu gruntów rolnych na inne cele;

▪chronić rolniczy krajobraz kulturowy terenów otwartych.

7.1.1. Ogólne zasady i postulaty w zakresie ochrony przyrody

W ramach ochrony przyrody na terenie gminy należy prowadzić następujące działania:

▪obejmować ochroną prawną najcenniejsze obszary i obiekty przyrodnicze;

▪utrzymywać wysoką mozaikowatość środowiska przyrodniczego gminy;

▪chronić tereny leśne przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne oraz zwiększać lesistość gminy poprzez zalesianie gruntów o małej przydatności dla produkcji rolniczej;

▪chronić rolniczą przestrzeń produkcyjną;

▪zachować stanowiska roślin rzadkich i chronionych;

▪utrzymywać, kształtować i wzmacniać powiązania ekologiczne obszarów o walorach przyrodniczo-krajobrazowych, z uwzględnieniem powiązań regionalnych poza gminą;

▪zachować drożność korytarzy ekologicznych oraz eliminować bariery utrudniające

migrację fauny i flory;

- wprowadzać zieleń izolacyjną wzdłuż terenów mających lub mogących mieć negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze;
- zachować i chronić przed melioracjami odwadniającymi obszary torfowiskowe, doliny rzeczne i obniżenia terenowe;
- zachować i chronić charakterystyczne struktury geologiczne i geomorfologiczne dolin rzecznych oraz zagłębień deflacyjnych;
- odtwarzać właściwe stosunki wodne i zwiększać zdolności retencyjne gminy;
- chronić wody powierzchniowe i podziemne oraz przeciwdziałać zagrożeniom powodziowym;
- stosować ekologiczne technologie i urządzenia infrastruktury technicznej;
- wspierać rozwój rolnictwa ekologicznego;
- prowadzić politykę sprzyjającą ochronie środowiska przyrodniczego;
- dbać o zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo;
- łagodzić skutki niewłaściwego korzystania ze środowiska oraz przywracać wartości przyrodnicze utracone w wyniku działalności człowieka.

7.1.2. Zasady w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego określa się następujące postulaty:

- w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej należy ograniczać emisję zanieczyszczeń przez poprawę efektywności energetycznej, likwidację źródeł niespełniających wymagań emisyjnych oraz stosowanie nisko- i zeroemisyjnych źródeł ciepła, w tym odnawialnych źródeł energii i pomp ciepła, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów i lokalnych warunków technicznych;
- nielokalizowanie na terenie gminy nowych przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowiskooraz mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem niezbędnych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym infrastruktury komunalnej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zaleca się zwiększenie powierzchni zieleni na obszarach zurbanizowanych w celu poprawy

warunków mikroklimatycznych oraz wykorzystanie zieleni wysokiej przyulicznej do częściowego pochłaniania zanieczyszczeń komunikacyjnych;

- ograniczenie niskiej emisji poprzez stopniowe przechodzenie na stosowanie proekologicznych źródeł energii oraz energii ze źródeł odnawialnych;
- przeprowadzanie termomodernizacji budynków komunalnych i publicznych;
- rozwój transportu rowerowego, opartego na spójnym systemie dróg i ścieżek rowerowych, uwzględniającym powiązania zewnętrzne;

7.1.3. Zasady w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego

- W zakresie ochrony krajobrazu kulturowego określa się następujące zasady:
- wyeksponowanie najcenniejszych obiektów należących do dziedzictwa kulturowego gminy;
- na terenach istniejących układów zabudowy posiadających historyczne walory urbanistyczno-architektoniczne - nowe obiekty powinny nawiązywać skalą, formą, usytuowaniem budynków do lokalnych tradycji architektoniczno-budowlanych oraz harmonizować z otoczeniem;
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacja lub usuwanie obiektów dysharmonizujących z otoczeniem;
- kształtowanie układu funkcjonalno-przestrzennego gminy musi uwzględniać zachowanie lokalnego systemu powiązań przyrodniczych wraz z jego zewnętrznymi połączeniami;
- w zakresie ochrony ekosystemów leśnych zaleca się zachowanie jak największej ich różnorodności, ograniczając monokultury na rzecz prowadzenia gospodarki leśnej ukierunkowanej na budowę drzewostanów zgodną z potencjalną roślinnością naturalną;
- na terenach wartościowych przyrodniczo zaleca się wyznaczanie terenów użytków ekologicznych w celu zapewnienia trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów leśnych i nieleśnych z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt;
- w celu zachowania cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów zaleca się kształtowanie struktury mozaikowatej krajobrazu rolniczego, przez zachowanie

w nim oczek wodnych i kępowych oraz pasmowych zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych;

- w gospodarowaniu terenów nadrzecznych zaleca się czynne zabezpieczenie łąk i pastwisk poprzez zachowanie obecnych form użytkowania oraz prowadzenia regularnego koszenia lub wypasu.

7.1.4. Zasady w zakresie ochrony powierzchni ziemi

W zakresie ochrony powierzchni ziemi określa się następujące zasady:

- wprowadzenie zakazu lokalizacji składowisk i zakładów utylizacji odpadów;
- należy doskonalić system gospodarowania odpadami;
- w zakresie gospodarki ściekowej powinien obowiązywać zorganizowany sposób odprowadzania ścieków i pełnoprofilowe ich oczyszczanie z uwagi na wrażliwe cechy środowiska gruntowo-wodnego;
- należy ograniczyć stosowanie uciążliwych dla środowiska nawozów mineralnych i środków ochrony roślin;
- należy chronić grunty rolne oraz leśne przed nadmiernymi zmianami przeznaczenia na nierolnicze oraz nieleśne;
- należy dążyć do rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdewastowanych;
- należy chronić naturalną rzeźbę terenu, z wyjątkiem realizacji niezbędnych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

7.1.5. Zasady w zakresie ochrony zasobów wód i ich jakości

Gmina Poświętne znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 Subniecka warszawska, GZWP nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna) oraz GZWP nr 222 Dolina środkowej Wisły (Warszawa - Puławy).

W zakresie ochrony zasobów wód i ich jakości określa się następujące zasady:

- uwzględnianie wymagań wynikających z:

  - rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły. (Dz.U. 2022 poz. 2739).

- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615).

▪ stosowanie się do zaleceń wynikających z II aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami (II aPGW), przyjętej z dniem 16 lutego 2023 r. rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300); wskazanych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Rządza do Cienkiej, kod JCWP RW200010267167, - Czarna, kod JCWP RW2000102671869,

- Długa, kod JCWP RW20001026718499 oraz Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze PLGW200054.

▪ aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;

▪uporządkowanie systemu gospodarki wodno-ściekowej, zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych, wód gruntowych i gruntu;

▪zaleca się retencjonowanie czystych wód opadowych na terenach mieszkaniowych i wykorzystywanie ich do nawodnień terenów zieleni;

▪prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia retencji wodnej na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych; w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych;

▪zaleca się ochronę ujęć wodnych, wprowadzaniei pozostawienie zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż koryt rzek, pozostawienie na terenach dolinnych podmokłych obszarów łąkowych;

▪zaleca się zachowanie jak największej powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do zabudowy;

▪przestrzeganie warunków przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowania z odciekami;

▪ przestrzeganie zasad nawożenia prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych;

- edukacja prowadzących działalność rolniczą w zakresie dobrej praktyki rolniczej oraz prowadzenie.
- tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł;
- zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego;

7.1.6. Zasady w zakresie ochrony akustycznej

W zakresie ochrony akustycznej w Studium określa się następujące zasady:

- rozwój komunikacji publicznej oraz tras rowerowych w celu zmniejszenia ogólnej liczby pojazdów generujących hałas;
- stosowanie pasów zieleni izolacyjnej oraz ekranów akustycznych wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej;
- w przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej i ograniczenie uciążliwości do zajmowanych terenów,

7.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków polega w szczególności na podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, w tym zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania. Generalne zasady polityki w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków obejmują następujące priorytety:

- objęcie stałą ochroną wszystkich obszarów i obiektów zabytkowych oraz elementów zabytkowych;
- podjęcie działań zmierzających do powstrzymania degradacji substancji zabytkowej, poprzez jej konserwację;
- określenie możliwości wykorzystania zachowanych obiektów zabytkowych w dostosowaniu do aktualnych potrzeb, w sposób niekolidujący z ich charakterem i niestanowiący zagrożenia dla konstrukcji i substancji kulturowej, w celu zahamowania procesu degradacji i zniszczenia;
- zachowanie naturalnego otoczenia obiektów zabytkowych, wykluczenie lokalizowania

obiektów dysharmonizujących i przesłaniających obiekty zabytkowe w obszarach zabytkowych i historycznych oraz w ich sąsiedztwie;

- uzupełnianie i korygowanie gminnej ewidencji zabytków i innych dokumentacji historycznych;
- kształtowanie odpowiedniej ekspozycji obiektów zabytkowych i przeciwdziałanie dewaloryzacji krajobrazu kulturowego;
- w projektowaniu wszelkich działań inwestycyjnych należy uwzględnić możliwość przeprowadzenia badań archeologicznych.

7.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Priorytety polityki przestrzennej w tym zakresie określono w podziale na kategorie dotyczące kierunków działań dla sieci osadniczej i rozwoju zabudowy /zagospodarowania dla poszczególnych funkcji terenów:

7.3.1. Sieć osadnicza

- utrzymanie podziału na wykształcone już obszary gminy;
- kształtowanie wyodrębnionych stref urbanizacji i terenów otwartych;
- tworzenie centrów aktywizacji społecznej poszczególnych jednostek osadniczych;
- wzmacnianie zewnętrznych i wewnętrznych połączeń komunikacyjnych oraz kształtowanie dogodnych połączeń drogowych, w tym pieszych i rowerowych;
- wzmocnienie sieci parkingów przy obiektach użyteczności publicznej z uwzględnieniem parkingów dla rowerów z uwzględnieniem e-mobilności stacje ładowania pojazdów elektrycznych – samochodów, rowerów, hulajnóg, itp.;
- w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

7.3.2. Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

W planowaniu przestrzennym należy zabezpieczyć odpowiednią powierzchnię terenów przeznaczonych docelowo do zainwestowania na cele mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe, oraz wyznaczyć obszar uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, określa zapotrzebowanie na nową zabudowę. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową oblicza się zgodnie ze wzorem:

$ZAP = M20 - PUM0/P20$

ZAP - Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

M20 oznacza –prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępnione przez statystykę publiczną powiększoną o 5% (prognozę liczby mieszkańców za 20 lat) lub w przypadku, gdy tych danych nie ma, najnowszymi danymi udostępnionymi przez statystykę publiczną powiększoną o 5% lub prognozę demograficzną sporządzoną przez gminę obejmującą okres prognozy, powiększoną o 5% (też za 20 lat).

PUMo – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi

P20 – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

P20 = 3P0 − 2P-10

P0 - oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi.

P-10 - oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnionymi, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Jako że prognoza GUS obejmuje lata do 2040, czyli nie okres 20 lat do obliczeń wzięto liczbę mieszkańców Poświętnego z 2024 tj. 6 534 osób. Liczba mieszkańców powiększona o 5% (tj. 326,7) wynosi 6860,7 osób.

W 2024 roku:

PUMo- powierzchnia użytkowa mieszkań w Poświętnem wynosiła 177 933 m2,

- średnia powierzchnia mieszkania na 1 osobę w 2014 roku wynosiła 22,3 m2 a w 2024 wynosiła 27,2 m2.

Biorąc to pod uwagę:

P20= 3x27,2– 2x22,3 =81,6 – 44,6 = 37

Zgodnie z art. 3 pkt 8 rozporządzenia, w przypadku gdy prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca jest mniejsza niż 40 m2 na jednego mieszkańca przyjmuje się wartość tego parametru wynoszącą 40 m2 na jednego mieszkańca.

ZAP = 6860,7 -177 933 / 40 = 6860,7 – 4 448,3= 2 412,4 osób.

Zgodnie z rozporządzeniem zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową dotyczy 2 412,4 osób.

Zgodnie z art. 3 punkt 10. dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej określonymi w strategii rozwoju gminy.

Wyznaczone w modelu funkcjonalno – przestrzennym tereny rozwojowe pod funkcję mieszkaniową wskazują, że polityka przestrzenna gminy powinna preferować kontynuację zabudowy w sąsiedztwie już zagospodarowanych obszarów, szczególnie tam, gdzie istnieje dostęp do dróg i podstawowej infrastruktury technicznej. Przy planowaniu zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie należy wziąć dodatkowe czynniki. Przede wszystkim konieczne jest uwzględnienie planowanych inwestycji drogowych o znaczeniu ponadlokalnym, tj.budowa drogi 635 przebiegającej przez teren gminy oraz Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej, której ostateczny przebieg nie jest wyznaczony. Obydwie inwestycje zdecydowanie poprawią dostępność komunikacyjną gminy, czyniąc ją bardziej atrakcyjną do zamieszkania. Biorąc pod uwagę doświadczenia z sąsiednich gmin powiatu wołomińskiego (Klembów, Radzymin, Dąbrówka), w których liczba mieszkańców po wybudowaniu drogi S8 zdecydowanie się zwiększyła, należy przewidzieć, że podobny trend spotka gminę Poświętne. Należy też uwzględnić ogólnokrajowe trendy związane z migracją mieszkańców dużych aglomeracji do otaczających je gmin podmiejskich.

Jednocześnie należy zapewnić:

▪zapobieganie rozpraszaniu zabudowy oraz właściwe relacje przestrzenne z otwartymi terenami zieleni oraz terenami rolniczymi;

▪utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie;

▪ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w układzie szeregowym - kontrola nad starannym doborem lokalizacji;

▪kontrola wskaźników intensywności dla planowanych terenów mieszkaniowych oraz uwzględnienie dostępności komunikacyjnej oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną;

▪uwzględnienie potrzeby zapewnienia dostępności do usług publicznych;

▪wspieranie kształtowania centrów integracji w sołectwach;

▪zapewnienie warunków dla możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej komunalnej na działkach będących własnością gminy.

7.3.3. Rozwój terenów usługowych (publicznych i komercyjnych)

Rozwój terenów usługowych powinien odbywać się z uwzględnieniem wymagań:

▪rozwój usług publicznych powinien być dostosowany do planowanych nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jej faktycznego rozwoju oraz analizy przyrostu liczby mieszkańców;

▪zabudowę usługową należy kształtować z dużym udziałem atrakcyjnych przestrzeni publicznych (pasaży, placów) oraz zieleni towarzyszącej (skwery, zieleńce);

▪ wzmacniać funkcje usługowe wsi Poświętne;

▪racjonalnie łączyć funkcje usługowe z funkcją mieszkaniową, z zachowaniem równowagi pomiędzy dostępnością usług a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie;

▪zapewnić możliwości rozwoju istniejących placówek edukacyjnych i kulturalnych, a także obiektów z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;

▪zwiększać dostępność terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;

▪uwzględnić funkcjonalne i kompozycyjne relacje z otaczającymi obszarami funkcjonalnymi;

▪zastosować wspólne elementy oznakowania, małej architektury w samorządowych

obiektach publicznych.

7.3.4. Rozwój terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych

Przy rozwoju terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych, zaleca się:
▪wprowadzenie ograniczeń w lokalizacji zakładów, które mogłyby znacząco niekorzystnie wpłynąć na warunki środowiskowe życia mieszkańców oraz ustalenie bezpiecznych dla środowiska i nieuciążliwych dla sąsiedztwa zasad gospodarki odpadami;
▪nie dopuszcza się działalności związanych ze składowaniem oraz przetwarzaniem odpadów;
▪wspierać rozwój odnawialnych źródeł energii;
▪zapewnić bezpieczne układy komunikacji kołowej, pieszej i rowerowej z odpowiednią liczbą miejsc parkingowych;
▪zapewnić ochronę akustyczną na styku z terenami mieszkaniowymi poprzez tworzenie strefy zieleni izolacyjnej w tym zieleni wysokiej;
▪uwzględnić funkcjonalne i kompozycyjne relacje z otaczającymi obszarami funkcjonalnymi.

7.3.5. Tereny otwarte – rolne, leśne i zieleni nieurządzonej

▪Dbałość o tereny otwarte, powinna odbywać się poprzez:
▪utrzymanie terenów rolnych - terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej - wolnych od zabudowy kubaturowej oraz zagospodarowania na cele nierolnicze;
▪ochronę gruntów klas bonitacyjnych o wysokiej przydatności;
▪wspieranie funkcji ekologicznych terenów rolnych oraz otwartych terenów zielonych jako obszarów powiązań przyrodniczych;
▪wspieranie roli terenów rolniczych w kształtowaniu walorów krajobrazowych; ▪lokalizacja obiektów usług rolniczych i produkcji rolniczej z zachowaniem warunku nieuciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej;
▪dbanie o zadrzewienia śródpolne i przydrożne w przypadku sytuowania inwestycji na gruntach rolnych;

- w obszarach istniejącej zabudowy nowe zagospodarowanie i nową zabudowę należy kształtować w nawiązaniu do istniejących układów urbanistycznych i architektury istniejącej zabudowy zagrodowej, w szczególności w zakresie układu dachów, gabarytów oraz jej wysokości;
- dążenie do nasycenia otoczenia zabudowy mieszkaniowej w istniejących i planowanych siedliskach różnymi formami zieleni oraz powiązania z wyznaczonymi terenami zieleni krajobrazowej za pomocą wskazanych powiązań przyrodniczych oraz siecią ścieżek pieszych i rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem wskazanych ważniejszych tras turystycznych;
- dopuszcza się prowadzenie działalności agroturystycznej w istniejącej oraz planowanej zabudowie zagrodowej;
- dopuszcza się lokalizowanie stawów hodowlanych i zbiorników wodnych służących regulacji;
- wspieranie roli terenów rolniczych w kształtowaniu walorów krajobrazowych.

7.3.6. Rekreacja i turystyka

Przy wykorzystaniu przestrzeni na cele rekreacji i turystyki:

- należy dążyć do kształtowania ogólnodostępnych przestrzeni publicznych towarzyszących terenom sportu, rekreacji oraz turystyki, powiązanych z siecią ścieżek pieszych i rowerowych;

- należy dążyć do czytelnego powiązania najbardziej atrakcyjnych terenów turystycznych z podstawowym systemem komunikacyjnym oraz systemem szlaków turystycznych;

- należy dążyć do nasycenia otoczenia zabudowy rekreacyjnej zielenią urządzoną;

- należy uwzględnić funkcjonalne i kompozycyjne relacje z otaczającymi obszarami funkcjonalnymi;

- dopuszcza się lokalizowanie, kąpielisk oraz innych urządzeń związanych z rekreacją, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody.

7.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dz. U. Z 2023 r. Poz. 977, 1506, 1597 i 1688)

W Gminie Poświętne nie planuje się budowy obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

7.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

W Gminie Poświętne obszary, na których rozmieszczone są inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym obejmują:

- tereny dróg gminnych oraz obiektów i urządzeń transportu publicznego, w tym ogólnodostępnych parkingów;
- tereny stacji ujęcia i uzdatniania wody wraz z całą siecią wodociągową;
- tereny szkół (w Międzylesiu, Poświętne, Zabrańcu, Nowych Ręczajach, Wólce Dąbrowickiej);
- tereny usług sakralnych (Poświętne, Zabraniec);
- tereny jednostek straży pożarnej (w: Turzu, Woli Ręczajskiej, Ręczajach Polskich, Poświętnem, Nowych Ręczajach);
- teren cmentarza – Poświętne, Trzcinka;
- Teren usług kulturalnych – Wola Cygowska, Poświętne, Cygów.

W zakresie zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego wskazuje się w szczególności:

- planowanie rozwoju usług publicznych i służącej jej infrastrukturze powinno być dostosowane do terenów przeznaczanych na zabudowę mieszkaniową, uwzględniająca analizy przyrostu liczby mieszkańców, z uwzględnieniem jednostek pomocniczych;
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych Poświętnego z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych wsi;
- lokalizacja nowych i / lub przebudowa istniejących instytucji publicznych poprawiających komfort zamieszkania i zwiększających dostępność do usług publicznych;

- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- planowanie nowych dróg publicznych i infrastruktury technicznej w oparciu o analizy potrzeb i możliwości finansowych gminy z uwzględnieniem sukcesywnie uruchamianych nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie;
- budowanie ciągłych powiązań, pomiędzy elementami przestrzeni publicznych w różnych częściach gminy.

7.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

W celu przedstawienia kierunków rozwoju komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej dokonano podziału na poszczególne kategorie.

7.6.1. Infrastruktura komunikacyjna

W ramach infrastruktury komunikacyjnej, wskazuje się:

- poprawa wydajności i przepustowości komunikacji drogowej, poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, wzmocnienie powiązań komunikacyjnych obszarów zamieszkania z Poświętne, przy ograniczaniu uciążliwości dla środowiska oraz warunków zamieszkiwania;
- wspieranie rozwoju systemu komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej podnoszącym ich funkcjonalność oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury,
- poprawa infrastruktury drogowej dla ułatwienia przemieszczania się po gminie (również transportem publicznym), w tym realizacja sieci węzłów przesiadkowych,
- planowanie nowych dróg publicznych i infrastruktury technicznej w oparciu o analizy potrzeb i możliwości finansowych gminy z uwzględnieniem sukcesywnie uruchamianych nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie;
- realizacja budowy tras rowerowych, wsparcie budowy infrastruktury rowerowej przy szlakach komunikacyjnych w zarządzie powiatu wołomińskiego), wyznaczenie standardów w zakresie miejsc postojowych dla rowerów przy budynkach użyteczności publicznej oraz w miejscach turystycznych;
- wsparcie rozwoju turystyki rowerowej – w szczególności w zakresie uzupełnienia odcinków sieci szlaków rowerowych;

▪należy dążyć do budowy wyznaczonego systemu transportowego poprzez uzupełnianie brakujących odcinków układu drogowego oraz modernizowanie i przebudowywanie istniejących dróg, w celu dostosowania ich pod względem parametrów technicznych do aktualnych wymogów prawnych i najwyższych standardów użytkowych i technologicznych, w szczególności dróg zapewniających obsługę terenów rozwijających się o funkcjach aktywności gospodarczej i usługowej;

▪należy poprawiać standardy podróży i bezpieczeństwa ruchu;

▪należy poprawiać warunki ruchu pieszego i rowerowego oraz systemu parkowania;

▪należy kształtować pożądane zachowania komunikacyjne poprzez ułatwianie korzystania z komunikacji zbiorowej oraz uwzględnianie potrzeb pieszych i rowerzystów;

▪należy kształtować system komunikacyjny w sposób, który będzie współtworzył ład przestrzenny oraz stymulował rozwój przestrzenny i gospodarczy;

▪należy ograniczać negatywny wpływ transportu na środowisko oraz warunki życia mieszkańców poprzez redukcję negatywnych oddziaływań, tj. hałas i emisja spalin;

▪należy dostosować przekrój dróg do ich klasy technicznej i funkcji, jaką pełnią, z uwzględnieniem obiektów i budowli inżynierskich, rozwiązań z dziedziny organizacji ruchu, komunikacji pieszej oraz rowerowej, zieleni oraz obiektów uznanych za zabytki kultury materialnej oraz z uwagi na przynależność dróg do obszaru przestrzeni publicznych.

7.6.2. Infrastruktura techniczna

Przy kształtowaniu infrastruktury technicznej zaleca się:

▪ utrzymanie przebiegów i lokalizacji istniejących sieci, urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich rozbudowy, przebudowy, modernizacji, remontu i innych działań, w tym inwestycyjnych. W przypadku kolizji istniejących sieci, urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej z planowaną zabudową, dopuszczenie ich przebudowy według przepisów odrębnych;

▪ wsparcie dla rozwoju istniejącej infrastruktury technicznej i komunalnej w szczególności w zakresie jej przepustowości dla planowanych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych;

▪rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania, tworzenie polderów suchych i mokrych

w terenach otwartych oraz terenach rekreacyjnych);

- dbałość o zapisy planistyczne na poziomie aktów prawa miejscowego, umożliwiające elastyczne lokowanie nowych i możliwości rozwoju istniejących sieci, urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym stworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii do wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) – ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń planistycznych umożliwiających realizację rozwiązań energetyki opartej o OZE;
- dopuszczenie zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną na bazie indywidulanych źródeł, na zasadach określonych w przepisach odrębnych;
- zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- uwzględnienie ograniczeń wynikających z lokalizacji sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi w tym zakresie;
- konieczność ochrony gruntów i wód przed zanieczyszczeniem ściekami komunalnymi i skażonymi substancjami ropopochodnymi;
- propagowanie technologii minimalizujących powstawanie odpadów i ograniczających ich uciążliwość dla środowiska.
- planowanie rozwoju sieci infrastruktury technicznej: sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, elektroenergetycznych, gazowych, ciepłowniczych, teletechnicznych i innych, gwarantujące docelowo pełne pokrycie zapotrzebowania na wszystkie media niezbędne dla realizacji strategicznych celów w gminie oraz obsługi terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych;
- zagwarantowanie bezpieczeństwo funkcjonowania systemów tranzytowych oraz zasilających i obsługujących wszystkie tereny zabudowy (istniejące i przeznaczone pod zabudowę), a w pierwszej kolejności tereny zabudowy zwartej;
- dla wszystkich rodzajów sieci infrastruktury technicznej należy zachować stosowne do rodzaju sieci i jej specyfiki, korytarze technologiczne oraz strefy ograniczeń dla zabudowy i zagospodarowania terenu, wynikające z przepisów odrębnych;
- należy dążyć do lokalizowania sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających

terenów dróg, na terenach publicznych oraz na terenach rolnych i leśnych, dopuszcza się prowadzenie sieci na terenach prywatnych na zasadzie porozumienia pomiędzy dysponentem sieci a właścicielem nieruchomości;

- sieci infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym związane z tranzytowym przesyłem energii elektrycznej powinny być prowadzone przez tereny przeznaczone w planach miejscowych na te cele;
- nie ogranicza się możliwości likwidacji, modernizacji lub rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej, pod warunkiem zapewnienia właściwej obsługi obszarów i terenów funkcjonalnych zgodnie z pozostałymi kierunkami rozwoju infrastruktury technicznej;
- przebiegi sieci infrastruktury technicznej w miarę możliwości powinny być niekolizyjne z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem;
- wyznaczając nowe tereny inwestycyjne należy wyprzedzająco realizować na nich urządzenia infrastruktury technicznej;
- gmina powinna posiadać aktualne opracowania specjalistyczne, w oparciu, o które realizowany będzie przebieg sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod inwestycje.

7.6.3. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna

- W obszarze turystyki, zaleca się:
- budowanie produktów turystycznych opartych na walorach przyrodniczych obszaru, nakierowanych na:
- turystykę aktywną (rowerową, konną, kajakową); ▪ rodzinną, weekendową;
- przyrodnicza, krajoznawcza;
- wsparcie w rozwoju gospodarstw agroturystycznych;
- rozwój efektywnego systemu marketingu i promocji turystycznej gminy;

W zakresie rekreacji:

- zwiększanie dostępności miejsc/ przestrzeni do spotkań/rekreacji/sportu, wzbogacenie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców gminy, osób czasowo zamieszkujących oraz wzbogacanie oferty turystycznej, w tym w oparciu o:
- urządzone tereny zieleni publicznej;

▪miejsca spotkań sąsiedzkich i młodzieży, tematyczne/edukacyjne place zabaw;

▪stworzenie warunków do kształtowania centrów wsi i osiedli oraz otoczenia obiektów użyteczności publicznej jako przestrzeni publicznych wzmacniających poczucie tożsamości/integracji lokalnej;

▪udostępnianie terenów lasów na cele turystyczne zgodnie z obowiązującymi przepisami i planami urządzania lasu, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony wartości przyrodniczych.

7.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

▪Lokalizacja wymienionych instalacji będzie realizowana zgodnie z zasadami:

▪w oparciu o urządzenia fotowoltaiczne wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, przy czym urządzenia o mocy przekraczającej 500 kW realizowane zgodnie ze wskazaniami ustaleń dla poszczególnych terenów określone w planie ogólnym, poprzez dopuszczenie w szczególności:

▪wyodrębnienie na etapie sporządzania aktów planowania przestrzennego terenów otwartych dla realizacji farm fotowoltaicznych;

▪urządzeń wyłącznie na ścianach lub dachach budynków w terenach, w których ustalono główne przeznaczenie terenu jako mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe;

▪ dopuszcza się instalowanie wolnostojących mikro instalacji w oparciu o pompy ciepła i geotermię, w tym o mocy przekraczającej 500kW;

▪dopuszcza się lokalizacji elektrowni wiatrowych mających moc powyżej 100 kW oraz instalację mikroinstalacji wiatrowych;

▪w granicach obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz w granicach stref ochrony konserwatorskiej lokalizacja urządzeń fotowoltaicznych może zostać ograniczona lub wyeliminowana ze względu na ochronę konserwatorską;

▪dopuszcza się powoływanie spółdzielni energetycznych.

7.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, za przedsięwzięcia mogące znacząco

oddziaływać na środowisko należy uznać przedsięwzięcia, które określone zostały przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy należy koncentrować wokół następujących priorytetów:

- koncentracja przedsięwzięć w rejonie wyznaczonych w aktach planowania przestrzennego na ten cel stref lub rozległych terenów produkcyjnousługowych i przemysłowych;
- wprowadzanie regulacji obligujących inwestorów do realizacji inwestycji z zastosowaniem rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko oraz tereny sąsiadujące, w tym w zakresie wskaźników zabudowy i zasad zagospodarowania terenów;
- działania służące tworzeniu regulacji dotyczących odległości przedsięwzięć oraz lokalizacji zielonych stref buforowych rozgraniczających zabudowę przemysłową od zabudowy z funkcją mieszkaniową;
- kontynuacja polityki przestrzennej opartej na kontroli gospodarki odpadami;
- z wytycznymi i ograniczeniami wprowadzanymi z poziomu aktów planistycznych.

7.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Należy dążyć do zachowania i ochrony terenów rolniczych. Rozwój tych terenów należy opierać na dążeniu do poprawy ich przydatności produkcyjnej oraz do ożywienia działalności

rolniczej. Planuje się, że obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej rozwijane będą poprzez:

- prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej;
- utrzymanie łąk, pastwisk i zadrzewień;
- ochronę gleb i wód powierzchniowych i podziemnych; - tworzenie ciągów zadrzewień śródpolnych;
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej w kierunku ochrony i wzmocnienia

ekosystemu leśnego;

▪utrzymanie trwałości lasów i ciągłości wykorzystania jego funkcji;

▪zapewnienia dojazdu koniecznego i niezbędnej obsługi komunikacyjnej wewnętrznej (drogi śródleśne);

▪ zapewnienie rekreacyjnych powiązań pieszych i rowerowych terenów lasów z innymi terenami zielonymi i rekreacyjnymi oraz wyznaczanie miejsc widokowych, odpoczynku i biwakowych;

▪prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego (w tym zagospodarowywanie gruntów o niskiej przydatności rolniczej, zachowanie terenów otwartych, obudowy biologicznej cieków i zbiorników wodnych);

▪ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych (I – III); wprowadzenie nowej zabudowy na glebach najniższych klas, w pierwszej kolejności na obszarach wskazanych pod rozwój zabudowy w zwartej zabudowie wsi;

▪wzmacnianie roli rolniczej przestrzeni produkcyjnej w pełnieniu funkcji ekologicznych, stanowiących tereny powiązań przyrodniczych oraz znaczenia terenów rolnych dla kształtowania walorów krajobrazowych;

▪zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych;

▪właściwe kształtowanie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji; ▪upowszechnienie zasad dobrej praktyki rolniczej,

▪działania dla propagowania rozwoju rolnictwa proekologicznego,

▪dostosowanie kierunków i intensywności produkcji do naturalnego biologicznego potencjału gleb;

▪ochrona oraz wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych, nadwodnych spełniających rolę przeciwerozyjną i wodochronną oraz zadarnionych pasów i zadrzewień na linii spływu wód powierzchniowych;

▪zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym; ▪regulacja stosunków wodnych na gruntach nadmiernie wilgotnych lub nadmiernie suchych.

7.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W przypadku wyznaczenia w aktach planowania przestrzennego obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać:

- identyfikację i rozróżnienie obszarów ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska i zmian przyrodniczych, które zaszły na tych terenach;
- uwzględnienie ochrony środowiska, w tym także zurbanizowanego, w zakresie systemów komunikacji (drogowej, pieszo-rowerowej, kolejowej i szynowej) oraz systemów infrastruktury technicznej (elektroenergetyki, telekomunikacji, gazownictwa, wodociągów, kanalizacji, ciepłownictwa i gospodarowania odpadami) poprzez zgodność z przepisami odrębnymi i koniecznością utrzymania standardów jakości środowiska;
- określenie zasad rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej poprzez dostosowanie zabudowy do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych oraz poprawę wydolności, stanu konstrukcji, efektywności eksploatacyjnej infrastruktury technicznej w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko;
- określenie jednoznacznych i racjonalnych powiązań układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym np. w nawiązaniu do ukształtowania kompaktowych struktur przestrzennych ograniczających rozpraszanie zabudowy, a w efekcie infrastrukturę techniczną i systemy komunikacji;
- określenie istniejących i planowanych obszarów wymagających rekultywacji gruntów, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji –kierunek rekultywacji możliwy do wprowadzenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- wskazanie obszarów wymagających remediacji mającej na celu działania naprawcze wynikające z zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz określenie zasad ich implementacji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, poprzez wyznaczenie odpowiednich zasad zagospodarowania oraz parametrów i wskaźników

urbanistycznych;

- w zakresie terenów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji nacisk należy położyć na określenie wytycznych sprzyjających ochronie środowiska oraz zróżnicowanych bezpośrednich i pośrednich rozwiązań planistycznych, zgodne z założeniami gminnego programu rewitalizacji dla obszarów rewitalizacji i obszarów zdegradowanych, w których m.in. mogą występować w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Przyjęte rozwiązania powinny skutkować eliminacją działalności szkodliwej dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pogłębiających podstawowe rewitalizacyjne problemy (np. zróżnicowaną funkcję terenu, czyli problemy o charakterze przestrzennym).

8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

8.1. Obszar strategicznej interwencji (osi) w strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli tereny, wobec których wymagana jest interwencja publiczna z racji występowania szczególnych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Czynniki te mogą decydować o sytuacjach kryzysowych, stanowiących bariery rozwojowe bądź wskazywać na możliwe do aktywowania potencjały rozwojowe w konkretnych podregionach.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ określono dwa typy OSI:

- problemowe - podregiony NUTS 3
- ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
- warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa.
- bieguny wzrostu - miejskie obszary funkcjonalne (MOF):
- MOF Warszawy (region warszawski stołeczny) jako istniejący biegu wzrostu,
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec

i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Powyższy podział OSI w województwie mazowieckim wskazuje, że Gmina Poświętne dotyczą zidentyfikowane kierunki działania na poziomie wojewódzkim zarówno w obszarze problemowym – podregion warszawski wschodni jak i miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy jako biegun wzrostu. W dalszym ciągu wskazano na przyjęte działania i kierunki interwencji.

Warszawsko-wschodni Obszar Strategicznej Interwencji

W ramach interwencji w OSI warszawsko-wschodnim działania będą ukierunkowane na dwa aspekty rozwojowe:

1. Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez:
   - aktywizację osób bezrobotnych i wspieranie przedsiębiorczości, w tym przez wspieranie uczenia się przez całe życie, doradztwo i kształcenie zawodowe, zapewnienie opieki nad dziećmi,
   - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
   - poprawę jakości infrastruktury turystycznej.
2. Poprawa dostępności do infrastruktury komunalnej i do usług społecznych poprzez:
   - budowę i rozbudowę infrastruktury komunalnej,
   - rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
   - rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych,
   - poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki senioralnej.

MOF Warszawy

Istniejący biegun wzrostu Warszawa wraz z Miejskim Obszarem Funkcjonalnym kładzie nacisk na działania skoncentrowane w szczególności na poniższych zadaniach:

- Budowanie konkurencyjności na bazie innowacji, cyfryzacji, przemysłu przyszłości,

wysoko wykwalifikowanych kadr, jak również korzyści wynikających z koncentracji funkcji administracyjnych;

- Koncentracja na działaniach wspólnych dla wszystkich MOF takich jak:
  - uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu;
  - rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim;
  - poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych;
  - zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych.
  - Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań.

8.2. Obszar strategicznej interwencji gminy Poświętne

Biorąc pod uwagę perspektywę czasową i możliwości finansowe w gminie wyznacza się jeden obszar strategicznej interwencji, która obejmuje sołectwo Poświętne. Planuje się w niej szereg zintegrowanych działań, mających na celu budowę wizerunku nowoczesnego, wielofunkcyjnego i wielowymiarowego centrum gminy, podniesienie jej prestiżu, jako serca i wizytówki gminy.

Centrum gminy ma pełnić różne funkcje działające obok siebie: administracyjna, handlową, rekreacyjno-sportowa, kulturalna, zdrowotne, które należy harmonijnie, bezkonfliktowo powiązać ze sobą, budując atrakcyjną i przyjazną przestrzeń dla mieszkańców.

Rysunek 2 Obszar Strategicznej Interwencji - Poświętne

W ramach zagospodarowania centrum gminy przywiduje się,

▪siedziby Gminnej Biblioteki i Gminnego Centrum Kultury;

▪targowiska;

▪centrum przesiadkowe;

▪pełnowymiarowego boiska sportowego;

▪centrum rekreacyjnego.

Ponadto planuje się podjęcia działań związanych z poprawieniem estetyki zabudowy oraz sposobu zagospodarowania terenów, nasycenia przestrzeni zielenią urządzoną, wybudowanie tężni i nowoczesnego palcu zabaw.

Zagospodarowanie przestrzeni będzie odbywać się w sposób partycypacyjny z aktywnym udziałem mieszkańców w planowaniu konkretnych przedsięwzięć.

9. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

9.1. System wdrażania

9.1.1. Podmioty zaangażowane w monitorowanie i wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii Rozwoju Gminy Poświętne oraz pełniącymi określone w nim role będą:

1.Rada Gminy.

2. Wójt Gminy.

3. Pełnomocnik ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy.

4. Opiekunowie celów strategicznych.

5. Partnerzy – przedstawiciele podmiotów i instytucji zaangażowanych w proces realizacji zadań w ramach poszczególnych domen strategicznych.

6. Właściciele kierunków działań - osoby odpowiedzialne za realizację zadań.

7.Pełnomocnik ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy wraz z Opiekunami Celów i Partnerami tworzą Zespół ds. wdrażania i monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne.

Wyżej wymienieni uczestnicy będą w ramach procesu monitorowania realizować następujące funkcje:

Rada Gminy:

1. Uchwala Strategię Rozwoju Gminy Poświętne oraz jej kolejne aktualizacje.
2. Zapewnia rezerwację środków dla realizacji planowanych zadań.
3. Przyjmuje przygotowaną przez Pełnomocnika ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy ocenę realizacji Strategii i rekomendacje dotyczące wdrażania Strategii.

Wójt Gminy:

1. Przyjmuje przygotowaną przez Pełnomocnika ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy ocenę realizacji Strategii i rekomendacje dotyczące wdrażania Strategii, po czym kieruje je do wiadomości Rady Gminy, które umieszcza w Raporcie o stanie gminy.

2. Podejmuje decyzję o przystąpieniu do procesu aktualizacji Strategii. *Pełnomocnik ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy:*

1. Inicjuje i koordynuje proces wdrażania i monitoringu Strategii.
2. Przygotowuje informacje do umieszczenia w Raporcie o stanie gminy.
3. Ocenia zgodność polityk i programów sektorowych pod względem zgodności ze strategią.
4. Koordynuje pracę Opiekunów Celów i pełni funkcję Koordynatora Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne.
5. Określa standardy bieżącego monitorowania wdrażania Strategii (wprowadza niezbędne zmiany do procedury monitoringu).
6. Przedstawia ocenę realizacji Strategii oraz wyniki monitoringu i rekomendacje Wójtowi i Radzie Gminy.
7. Zabiega o zapewnienie finansowania dla planowanych zadań.
8. Mobilizuje zasoby na rzecz realizacji zadań zapisanych w Strategii.
9. Odpowiada za aktualizację zapisów Strategii, jest inicjatorem aktualizacji Strategii.
10. Odpowiada za przygotowanie i organizację pracy Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne.
11. Realizuje politykę informacyjną Strategii (odpowiada za upowszechnianie planów oraz efektów działań strategicznych).
12. Scala i opracowuje uzyskane od Opiekunów Celów informacje oraz przygotowuje

rekomendacje dotyczące wdrażania Strategii wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym na kolejny rok budżetowy.

13. Utrzymuje stały, bieżący kontakt z Opiekunami Celów, osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań oraz Partnerami – prowadzi bieżące monitorowanie postępów we wdrażaniu zapisów Strategii.
14. Wspiera Opiekunów Celów w działaniach na rzecz angażowania Partnerów do realizacji celów i zadań.

Opiekunowie Celów:

1. Monitorują realizację celów strategicznych poprzez monitorowanie realizacji poszczególnych działań.
2. Przygotowują informacje do umieszczenia w Raporcie o stanie gminy.
3. Koordynują realizację zadań w ramach celów strategicznych.
4. Przygotowują koncepcję podziału zadań pomiędzy poszczególnych pracowników Gminy.
5. Przygotowują szczegółowe koncepcje realizacji działań.
6. Przy pomocy osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań monitorują dostępne źródła finansowania zadań.
7. Przygotowują wnioski o dofinansowanie lub zlecają i monitorują przygotowanie takich wniosków.
8. Pozyskują i agregują informacje i dane mające służyć monitoringowi danego celu na potrzeby analizy wskaźników produktów i rezultatów.
9. Przygotowują i przekazują Pełnomocnikowi ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy cykliczną informację dotyczącą stanu realizacji celów i zadań przypisanych do celu.
10. Wchodzą w skład Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne.
11. Podejmują działania na rzecz angażowania Partnerów do realizacji celów strategicznych i zadań.

Partnerzy:

1. Aktywnie, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączają się w realizację zadań,
2. Przekazują Opiekunom Celów informacje nt. realizowanych zadań oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników rezultatu dla celów,

3. Zgłaszają Opiekunom Celów pojawienie się trudności lub dodatkowe potrzeby związane z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w strategii.
4. Wdrożenie, monitorowanie oraz aktualizacja

Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Poświętne odbywać będzie się w oparciu o instrumenty zapewniające środki na zaplanowane w ramach realizacji dokumentu zadania:

1. Budżet Gminy Poświętne.
2. Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Poświętne.

Aby można było mówić o wdrożeniu Strategii, kolejnym działaniem zaplanowanym przez Władze Gminy jest przygotowanie planu realizacyjnego do Strategii, który będzie zawierał m.in.:

- zadania wraz z określeniem głównych parametrów realizacji, harmonogramem i planowanym kosztem;
- kryteria wyboru zadań do realizacji;
- ocenę zadań wg kryteriów i wybór zadań do realizacji w latach 2025-2030;
- źródła finansowania poszczególnych zadań;
- poszczególnych zadań wskazanie osób/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację
- główne działania strategiczne i szczegółową koncepcję ich wdrożenia w zarządzanie Gminą.
- Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez wyznaczone do tego podmioty przy wykorzystywaniu dostępnych narzędzi, procedur i danych. Podstawą do monitoringu są wskaźniki określone w części 3 dokumentu.

9.1.2. Procedura monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030

Podstawowym celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności i efektywności działań, określonych w ramach celów i kierunków działań ujętych

w dokumencie. Monitoring pozwala określić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągane rezultaty odpowiadają założeniom.

Monitoring Strategii będzie obejmował coroczny proces oceny wartości osiągniętych wskaźników monitorowania. Jednostki organizacyjne oraz komórki Urzędu Gminy odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań (zgodnie z zakresem powierzonych obowiązków) przekazują Opiekunowi Strategii w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku sprawozdawczych informację na temat aktualnych wartości wskaźników, zrealizowanych działań wpisujących się w zapisy Strategii oraz możliwych trudności i problemów w dalszym wdrażaniu przyjętych kierunków działań. Na podstawie tych danych, Opiekun Strategii przygotowuje roczne sprawozdanie z realizacji Strategii. Sprawozdanie opracowywane jest do dnia 30 kwietnia i stanowi część Raportu o stanie gminy, który przedkładany jest Wójtowi oraz Radzie Gminy

9.1.3. Procedura aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030

Strategia będzie aktualizowana po zakończeniu każdych kolejnych dwóch lat realizacji oraz zawsze, kiedy uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrznie zmienią się na tyle, że będzie to znacząco wpływać na rozwój gminy.

Aktualizacja Strategii związana jest z koniecznością dokonania diagnozy sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej gminy. Do jej przeprowadzania zobowiązuje Wójta art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jednocześnie przeprowadzeni diagnozy, zgodnie z art. 4. 1. ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jest koniecznym elementem przygotowania i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rekomenduje się wykonie diagnozy łączącej wymagania obu cytowanych ustaw.

9.1.4. Procedura prowadzenia polityki informacyjnej Strategii Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2025-2030

Upowszechnianie wśród mieszkańców Gminy informacji o realizowanych i zrealizowanych zadaniach stanowi istotny element budowy klimatu sprzyjającego

wdrażanym przedsięwzięciom. Jest także bezpośrednim efektem postawionej przed systemem wdrażania i monitorowania Strategii, zasady transparentności życia publicznego. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie polityki informacyjnej w ramach Strategii Rozwoju Gminy Poświętne jest Pełnomocnik ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy - we współpracy z Opiekunami Celów. Przynajmniej raz na rok Pełnomocnik ds. Realizacji Strategii Rozwoju Gminy przygotowuje notatkę medialną dotyczącą postępów w realizacji przedsięwzięć strategicznych oraz planowanych do realizacji zadaniach. Notatka przekazywana jest wszystkim mieszkańcom gminy poprzez publikację (ulotkę) oraz umieszczenie na stronie internetowej urzędu.

9.2. EWALUACJA EX-ANTE

Po opracowaniu ostatecznej wersji Strategii, a przed rozpoczęciem jej wdrażania przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną: adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów;
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania;
- efektywności – ocena dotycząca tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych;
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

9.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Gmina realizuje swoją politykę rozwoju zarówno w oparciu o gminne dokumenty strategiczne, planistyczne i operacyjne mające charakter obligatoryjny, wynikający z ustaw oraz takich wynikających z lokalnych uwarunkowań. Wszystkie dokumenty powinny być zgodne z zapisami strategii, tj. zawartą w niej wizją, celami strategicznymi i operacyjnymi. Wskazane jest, aby:

- ujęte w tych dokumentach cele i realizowane przedsięwzięcia przedstawiać wskazując na

cele strategii, które realizują;

- osoba odpowiedzialna za opracowanie i wdrażanie dokumentu była włączona w skład Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne;
- przygotowując informacje z realizacji dokumentów, na potrzeby Raportu o stanie gminy wskazywano jakich celów strategicznych i operacyjnych strategii rozwoju gminy dotyczą;
- posługiwać się wskaźnikami zaprezentowanymi w strategii.

Postuluje się o dokonanie przeglądu aktualnych dokumentów programowych i planistycznych obowiązujących w gminie pod względem zgodności ich ze strategią.

10. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ujęte w Strategii działania zostały skosztorysowane w sposób szacunkowy. Istotnym ograniczeniem opracowania części finansowej dokumentu jest brak wiedzy na temat sposobu finansowania JST. Aktualnie trwają rządowe prace zmieniające system finansowania JST. Proponowane zmiany dotyczą metodyki pozyskiwania przez gminy środków

z podatków, wysokości subwencji i dotacji (w tym subwencji oświatowej) oraz nowego sposobu naliczania podatków lokalnych od nieruchomości. Środki własne Gminy są podstawą do finansowania realizacji zaplanowanych działań w całości lub jako wkład własny do projektów finansowych środków zewnętrznych.

Tabela 4 Ramy finansowe planowanych działań

Cel operacyjny	Szacowana kwota [w: mln zł]
I.1. Wysoki standard edukacji i opieki wychowawczej.	1,00
I.2. Budowanie więzi i wspólnoty mieszkańców	0,5
I.3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.	0,5
I.4. Zdrowi mieszkańcy gminy Poświętne.	0,5
I.5. Wysoka jakość zarządzania politykami publicznymi	1,0
I.6. Bezpieczna gmina Poświętne.	1,5
II.1. Zwieszenie potencjału gospodarczego gminy	0,2
II.2. Dbałość o wysoką jakość obsługi przedsiębiorców i inwestorów	0,2
II.3. Rozwój turystyki jako obszaru działalności gospodarczej.	1,0
III.1. Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla rozwoju przedsiębiorczości, edukacji, turystyki, kultury i usług społecznych.	5,0
III.2. Efektywny i bezpieczny układ komunikacyjny.	10,0
III.3. Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.	1,0
III.4.. Wdrażanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na klimat oraz adaptacyjnych do zmian klimatu.	3,0
III.5. Kształtowanie postaw proekologicznych i obywatelskiej odpowiedzialności za stan i jakość środowiska naturalnego.	0,5
III.6. Rozwój gospodarki wodnej i ściekowej oraz gospodarki odpadami.	40,0

Potencjalne źródła środków zewnętrznych to, m.in.

▪Funduszu Odbudowy;

▪Europejskiego Funduszu Społecznego;

▪Fundusz Społeczno-Klimatyczny;

▪Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

▪Pozostałe programy europejskie, m.in. EOG i Fundusze Norweskie;

▪Środki z budżetu Państwa m.in. dotacje celowe z Ministerstw, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych i inne;

▪Środki funduszy celowych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;

▪Środki pochodzące od prywatnych inwestorów (inwestycje realizowane w całości przez osoby prywatne lub częściowo z udziałem Miasta w formule partnerstwa publiczno-prywatnego).

Spis tabel

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Gminy Poświętne 18
Tabela 2 Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze społecznym. 28
Tabela 3Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze gospodarczym. 30
Tabela 4. Wskaźniki monitorowania strategii w obszarze przestrzenno-środowiskowym 30
Tabela 5 Ramy finansowe planowanych działań 81

Spis rysunków

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Poświętne 46
Rysunek 2 Obszar Strategicznej Interwencji - Poświętne 73